

ผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์
กรณีศึกษา : โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง
ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย

นิรันดร์ เมืองวงศ์ และคณะ

โปรแกรมวิชาการจัดการโรงแรม
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
กันยายน 2552

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.ชุกกลีน อุณวิจิตร อาจารย์ฤดีกร เศษาศัย อาจารย์สุกฤตา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม อาจารย์พัชรี ธวัชโชติ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ พร้อมกับแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณจำเนียง อินทรพรหมมา ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ และที่สำคัญ ผู้ประกอบการธุรกิจ โฮมสเตย์ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่หมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ไม่ว่าจะเป็น ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย หอสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว ที่ได้มีการเอื้อข้อมูลแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน 2552

บทคัดย่อ

ชื่อการศึกษา :	ผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้ศึกษา :	นายนิรันดร์ เมืองวงศ์ นางสาววัลยา คำซอน นางสาวศิริจันทร์ เชื้อเมืองพาน นางสาวเพ็ญภา อินทะนะ นายวัฒนพงษ์ สืบแสน
สาขาวิชา คณะ :	การจัดการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ
ปีการศึกษา :	2552
อาจารย์ที่ปรึกษา :	ผศ.ดร. ชุกกลิน อุณวิจิตร

โครงการศึกษาเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงเรื่องผลกระทบของการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อสภาพ วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุมถึงสถานการณ์การท่องเที่ยว รวมไปถึงความคาดหวังผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์และกลุ่มต่าง ๆ ในอนาคต การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์และสมาชิกกลุ่มอาชีพต่างๆที่มีการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านท่าขันทอง ต. บ้านแซว อ. เชียงแสน จ. เชียงราย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการรวบรวมข้อมูลและตรวจทานความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและความคาดหวังของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในอนาคต

จากการวิจัยพบว่า โฮมสเตย์มีผลการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมของหมู่บ้านท่าขันทองคือทั้งวัฒนธรรมทางการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาซึ่งสามารถสังเกตรูปแบบวัฒนธรรมที่ค้ำจุนของชาวอีสานผ่านทางประเพณีต่างๆที่ชาวบ้านจัดขึ้นซึ่งสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานได้เป็นอย่างดีและมีการเปลี่ยนแปลงในด้านลบคือ ผู้สูงอายุที่กลัวการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมของตนจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากเกรงว่าลูกหลานได้รับวัฒนธรรมใหม่ๆเท่านั้น

ผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อได้ตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมาสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ ได้มีการร่วมโครงการหน้าบ้านนำมอญเกิดขึ้นมาเพื่อที่จะได้ให้ชาวบ้านเกิดการตื่นตัวหันมาช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านและมีการรณรงค์การจับบ้านให้ถูกสุขลักษณะ

ส่วนผลกระทบต่อด้านสังคม ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ได้รับนั้นจะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ คือ การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือนจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มาก การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านดีขึ้น มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้าพักของแขกและยังมียาได้เสริมในด้านต่างๆ แต่การรวมตัวและการรวมกลุ่มทำอาชีพต่าง ๆ แล้ว การรวมกลุ่มนี้จะทำให้เกิดปัญหาในด้านของความขัดแย้ง ความไม่ลงรอยกันของคนในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการจัดสรรรายได้ที่ไม่ทั่วถึง และในเรื่องของงบประมาณต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อขัดแย้งและข้อพิพาทขึ้นภายในหมู่บ้านท่าขันทอง

ผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ เมื่อมีธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นในหมู่บ้านท่าขันทองแล้วทางชาวบ้านในหมู่บ้านก็ได้ประโยชน์ เนื่องจากทางหมู่บ้านมีอาชีพหลักอยู่แล้วจึงมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆขึ้นมา เช่น กลุ่มผ้าทอแปรรูป กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด เป็นต้น แต่ละกลุ่มอาชีพก็มีการนำสินค้าผลิตภัณฑ์มาวางขายในตลาดของชุมชนและชาวบ้านก็มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นในครอบครัวเมื่อมีการจัดการธุรกิจที่เฟื่องฟูแล้วจึงจะมีการลงทุนของนักธุรกิจในเรื่องของกิจการต่าง ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันกันในด้านของราคาผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้าต่าง ๆ นั้นมีราคาที่สูงขึ้น และการริเริ่มโครงการธุรกิจต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ทำให้ภูมิทัศน์ของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ทั้งนี้ ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว หากมีการใช้ประโยชน์ก็ต้องมีการดูแลรักษาและสร้างกติกาเพื่อการใช้ที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวได้สร้างโอกาสให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติท้องถิ่น การจัดการทางวัฒนธรรมมีความจำเป็นและต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นตามพัฒนาการการแลกเปลี่ยนทางสังคม เศรษฐกิจ มีการแลกเปลี่ยนความรู้วัฒนธรรมต่างถิ่น และการพัฒนาความทันสมัย มีสาเหตุมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมการกระจายรายได้ สร้างอาชีพให้คนในชุมชนโดยการนำวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วในชุมชนนำมาเพิ่มรายได้เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ที่สูงที่สุด

สารบัญ

บทที่	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ		ก
บทคัดย่อ.....		ข
สารบัญ.....		จ
1 บทนำ.....		1
วัตถุประสงค์.....		2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....		3
ขอบเขตการศึกษา.....		3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....		3
กรอบแนวความคิด.....		4
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....		5
ความหมายของโฮสเตย์.....		5
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....		6
แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนและการพึ่งตนเอง.....		7
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์.....		8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....		10
บริบทบ้านท่าขันทอง.....		12
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....		26
ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....		26
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย.....		26
เครื่องมือในการวิจัย.....		26
ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล.....		26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....		27
แผนการดำเนินงาน.....		27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวเบื้องต้น.....	29
ตอนที่ 2 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม.....	32
ตอนที่ 3 ผลกระทบด้านวัฒนธรรม.....	35
ตอนที่ 4 ผลกระทบด้านสังคม.....	38
ตอนที่ 5 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ.....	40
5 สรุปผลการวิจัย.....	43
อภิปรายผลการวิจัย.....	46
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	49
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	50
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
ภาคผนวก ข. รูปภาพ	
ประวัติผู้ศึกษา	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบสัมภาษณ์จำแนกตามอายุ	29
2 แบบสัมภาษณ์จำแนกตามเพศ	30
3 แบบสัมภาษณ์จำแนกตามอาชีพ	30
4 แบบสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่ม สมาชิก.....	31

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวความคิด.....	4
2 ลำดับความต้องการของมาสโลว์.....	8
3 แผนที่ท่องเที่ยวบ้านแซว.....	13
4 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างเดือนธ.ค.51 – ส.ค.52.	25

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจบริการที่ประสบความสำเร็จในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยอย่างมหาศาลในแต่ละปีซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของประชากรและรายได้ประชาชาติของประเทศที่ส่งผลต่อฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนดังจะเห็นได้จากการให้ความสำคัญต่อรายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศของรัฐบาลโดยการกำหนดเป้าหมายนักท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจำนวนสูงถึง 20 ล้านราย ในปี 2552 (บริษัทไทยวิจัยและฝึกอบรม มกราคม 2552) และการเปิดโอกาสให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นำทรัพยากรทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมภายในประเทศมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างพื้นที่ให้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่นเดียวกันกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นลำดับในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีวัฒนธรรมและประเพณีอันมีเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ทั้งของชนกลุ่มน้อยและวัฒนธรรมชาวเหนือของประเทศไทย อีกทั้งยังมีทัศนียภาพที่งดงาม ประกอบกับทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพภูมิอากาศที่น่าพักผ่อนและมาท่องเที่ยว ส่งผลให้จังหวัดเชียงรายเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ ตามนโยบายการท่องเที่ยวที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนา (พัฒนาการท่องเที่ยว ว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548)

ในปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงราย ไม่ได้ปรากฏให้เห็นเพียงแต่ความเจริญที่รุดหน้าของเทคโนโลยีอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในแง่บวกเท่านั้น หากแต่มีความเปลี่ยนแปลงด้านลบอันมีผลกระทบต่อชุมชนชาวบ้าน วิธีการดำรงชีวิต สังคมและศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสภาพแวดล้อม ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยผลกระทบดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะขยายความรุนแรงและครอบคลุมพื้นที่ที่มากขึ้นหากผู้ที่เกี่ยวข้องยัง

ขาดจิตสำนึกและจรรยาบรรณภายในอาชีพ จนอาจมีผลตลาดธุรกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัด เชียงรายเกิดความเสื่อมถอยและไม่นิยมอีกต่อไป

ผลกระทบที่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ได้รับนั้นจึงจะมีทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบไปด้วยในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือนก็จะมีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนักน้อยเพราะต้องต้อนรับผู้ที่มาเยือนตลอดเวลา ดังนั้นพัฒนาการของการบริการโฮมสเตย์จึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงร่วมด้วยอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านของการบริการที่พักและอาหารรวมไปถึงการท่องเที่ยวอีกด้วย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต่อการศึกษาถึงสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในสภาพปัจจุบัน ในแง่ของอิทธิพลที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และสังคมภายในหมู่บ้าน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบดังกล่าวขึ้น ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ และรวมไปถึงความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์และกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อการกระจายรายได้ รวมถึงความคิดเห็นของชุมชนที่มีต่อผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนของจังหวัดเชียงรายให้มีความเหมาะสม สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนพร้อมการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ เพื่อความต่อเนื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากปัจจุบันสู่ออนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังในอนาคตของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทราบถึงผลกระทบทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบของผู้ประกอบการธุรกิจ โฮมสเตย์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาธุรกิจ โฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต
2. เป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์เกิดการเรียนรู้และแก้ไขจุดที่บกพร่อง และเสริมสร้างมาตรฐาน โฮมสเตย์ให้พึงพอใจแก่ผู้มาใช้บริการ โฮมสเตย์
3. หน่วยงานของรัฐบาลรวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์และงบประมาณเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

เพื่อทราบถึงผลกระทบที่ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ได้รับ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิตประจำวันของคนในครอบครัวกระทั่งความคาดหวังของผู้ที่ประกอบการธุรกิจที่พักในรูปแบบโฮมสเตย์ว่ามีความคาดหวังที่สูงสุดคือการให้บริการและผลตอบแทนที่สูงสุด รวมไปถึงวิธีการจัดการบริหารธุรกิจในรูปแบบชุมชนอีกด้วย

ขอบเขตระยะเวลา

ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2552

ขอบเขตพื้นที่

บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มชาวบ้านที่ประกอบการธุรกิจ โฮมสเตย์ในหมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

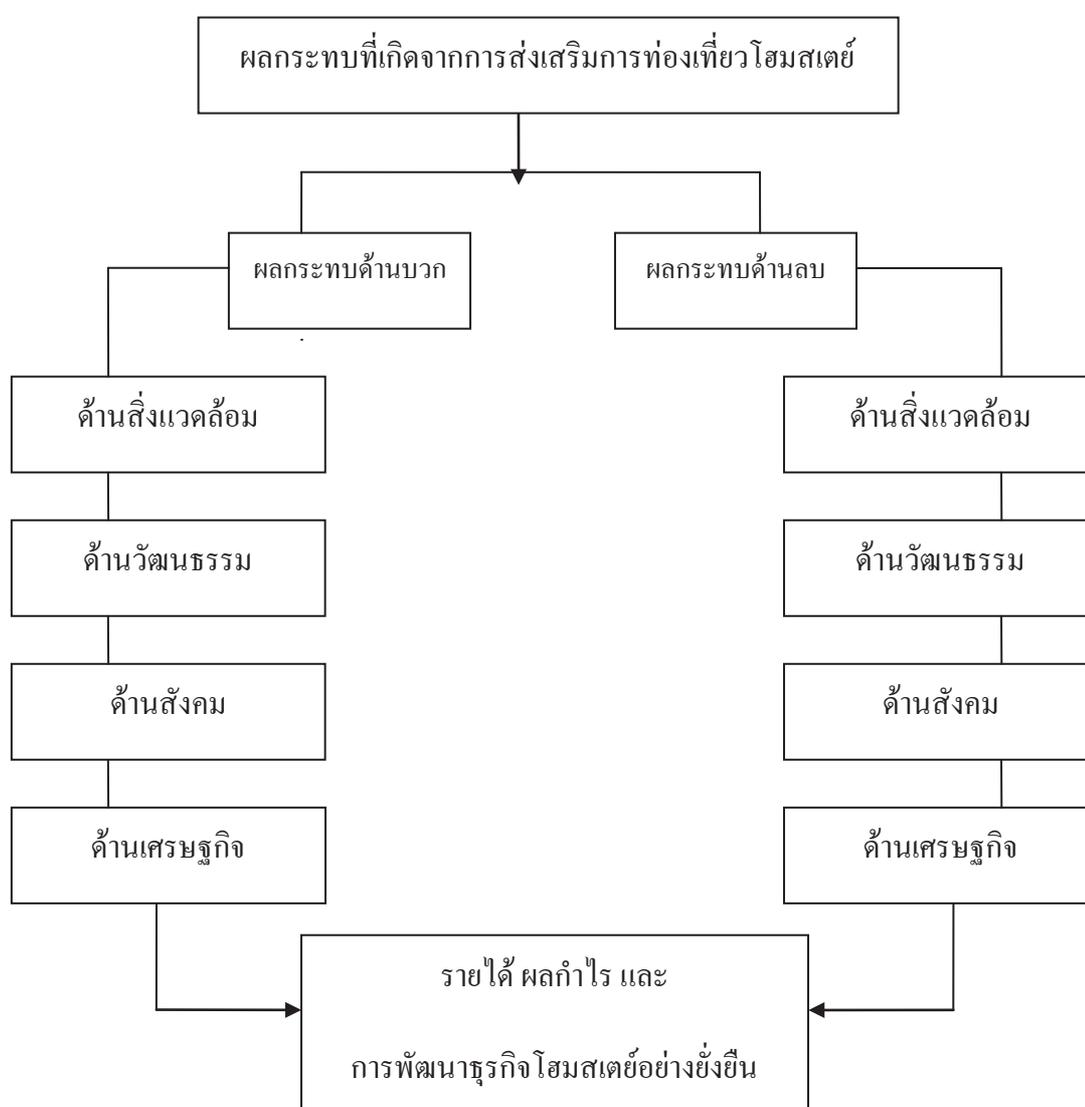
นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลกระทบ หมายถึง ผลกระทบทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบที่เกี่ยวข้องกับการประกอบการธุรกิจ โฮมสเตย์ที่ผู้ประกอบการได้รับ ในด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

การจัดการ หมายถึง กระบวนการและวิธีการจัดการบริหารธุรกิจโฮมสเตย์ บ้านท่าขัน
ทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์คาดหวังอย่างที่สุด คือ วิธีการ
บริการ ผลกำไร และวิธีการบริหารจัดการ เพื่อให้มีพัฒนาการในด้านดีขึ้นเรื่อย ๆ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้เป็นการรวบรวมแนวคิด ที่เป็นทฤษฎี หลักการ และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบที่ผู้ประกอบการได้รับจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ เนื้อหาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

1. ความหมายและประเภทของโฮมสเตย์
2. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3. แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนและการพึ่งตนเอง
4. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและลักษณะของโฮมสเตย์ไทย

โฮมสเตย์เป็นคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เท่าที่พบเขียนได้ 2 แบบ คือ homestay และ home stay มีการกำหนดเรียกใช้ในภาษาไทยว่า “ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท” แม้จะมีคำศัพท์ภาษาไทยแต่คำว่าโฮมสเตย์ก็ยังนิยมใช้กันทั่วไป ประกาศสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวเรื่อง กำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยวมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2548 ข้อ 2 ให้ความหมายโฮมสเตย์ดังนี้ “โฮมสเตย์ไทย หมายถึง การท่องเที่ยวในรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะพักร่วมกับเจ้าของบ้านในบ้านหลังเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีไทยหรือวัฒนธรรมไทย โดยมีการจัดการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควรและได้จดทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ” (พัฒนาการท่องเที่ยว ว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยพ.ศ. 2548)

แม้ว่าโดยหลักการโฮมสเตย์จะเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้เสริม แต่แท้ที่จริงแล้วกลับมีความสำคัญต่ออาชีพหลักของชุมชน กล่าวคือมีการพัฒนาทั้งกระบวนการผลิตและกลยุทธ์

การตลาดที่เน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการขยายตลาดให้กว้างขึ้นไปอีกด้วย ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของอาชีพหลักของชุมชนนั้น ๆ เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน การเกษตรปลอดสารพิษ เป็นต้น

โสมสเคย์ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การจัดการเรื่องที่พัก อาหาร สภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มิใช่การจัดการเพื่อนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เจ้าของบ้านและเจ้าของชุมชนนั่นเองจะเป็นผู้ที่อยู่กับมาตรฐานเหล่านั้น นับเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งชุมชนอีกด้วย

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

แนว คิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีจุดเริ่มต้นจากพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานนิตินมหาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2517 ซึ่งเน้นความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้น ได้ทรงมีพระราดำรัสในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 ซึ่งทรงเน้นคำว่า พอมีพอกิน อีกครั้งหนึ่ง พระองค์ทรงเผยแพร่แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน เป็นหลัก เหลือจึงขายซึ่งก็คือหลักการพึ่งพาตัวเองก่อนทำให้เกิดความเข้มแข็ง ในปี 2541 ทรงเน้นประเด็นความพอเพียงและทรงอธิบายความหมายของคำว่าพอเพียง ว่ามีความหมายกว้างขวางกว่าความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ความสามารถในการยืนบนขาของตนเองเพราะความพอเพียง หมายถึง การมีความพอใจ คือมีความโลภน้อย หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก อาจจะมีหรรษาก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ซึ่งความพอเพียงนี้แปลว่า ความพอประมารและความมีเหตุผลรวมทั้งการมีภูมิด้านทานจะทำโครงการอะไรต้องให้ถึงขนาดที่เหมาะสมที่เรียกว่าอัตรภาพหรือสิ่งแวดล้อมจะเห็นได้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สามารถประยุกต์ใช้กับการจัดการและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต้องคำนึง ถึงขนาดการผลิตที่เหมาะสมสอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ ไม่โลภ ไม่เน้นกำไรระยะสั้น เน้นความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้ด้วย เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยไม่ก่อนนี้เกินขีดความสามารถใน

การจัดการ และเน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่นภูมิภาคตลาดไทยในประเทศและตลาดต่างประเทศเป็นหลักตามลำดับ

แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนและการพึ่งตนเอง

ระบบเศรษฐกิจชุมชนประกอบด้วยระบบย่อยที่สำคัญระบบบูรณาการ คือระบบทรัพยากร ระบบจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรและรายได้ระบบวิถียังชีพ ระบบสุขภาพ ระบบทุน ระบบสวัสดิการและระบบวิสาหกิจชุมชน ซึ่งพัฒนามาจากภายในชุมชน ไม่มีใครสร้างให้ เป็นการพัฒนาจากข้างใน การเรียนรู้และการจัดการเป็นหัวใจของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนเป็นหลักประกันให้เกิดระบบที่มั่นคงและยั่งยืน

ชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ต้องผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชน บนฐานความคิดที่เชื่อมั่นต่อความสามารถในการสร้างศักยภาพของชุมชนที่พึ่งตนเองได้ ชุมชนต้องการเพียงโอกาสในการเรียนรู้ เพื่อสร้างศักยภาพในการคิด ตัดสินใจจากเรียนรู้ การจัดการทรัพยากรทุกชนิด ตั้งแต่คน ผลผลิต ธรรมชาติและทุนต่างๆของชุมชนแล้วนำความรู้ไปพัฒนาทรัพยากร เพิ่มมูลค่าให้ทรัพยากร และจัดการอย่างยั่งยืน เป็นผลจากกระบวนการที่สั่งสมประสบการณ์ของชุมชน ชุมชนที่เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ สามารถวัดได้จากขีดความสามารถอย่างน้อย 4 ประการ ต่อไปนี้

เป็นชุมชนการเรียนรู้ และพร้อมจะเรียนรู้ไม่รอรับความช่วยเหลือจากภายนอก ลูกขึ้นมาแสวงหาทางออกด้วยตนเอง แก้ปัญหาต่างๆ จากการเรียนรู้ร่วมกัน

เป็นชุมชนที่มีการตัดสินใจอย่างอิสระ ไม่รอคำสั่งไม่ถามคนอื่นว่าจะทำอะไรจะปลูกอะไร เลี้ยงอะไร การถามเพราะไม่มีข้อมูลความรู้ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

จัดการทุนทั้งทางธรรมชาติ ทรัพยากรต่างๆ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมทุนทางวัฒนธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ

จัดการชุมชนด้วยธรรมาภิบาล ด้วยความโปร่งใส โดยชุมชนมีส่วนร่วม ไม่รวมอำนาจโดยผู้นำบางคน บางกลุ่ม มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนอื่นๆอย่างเป็นเครือข่าย

นอกจากแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จากการศึกษาวิจัยของ ภมรรัตน์ สุธรรม ได้กล่าวถึง ปัจจัยเงื่อนไขที่เสริมสร้างให้องค์กรชุมชนเข้มแข็งโดยพิจารณาจาก ปัจจัยภายในและภายนอก โดยเฉพาะปัจจัยในที่สำคัญ คือ ด้านผู้นำหรือ คณะกรรมการบริหาร องค์กร ต้องมีจิตสำนึกและมุ่งมั่นต่อการแก้ไขปัญหาชุมชนและพัฒนาชุมชนของตนเองด้วยความมานะขีติประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ได้ด้วยตนเองอยู่ในสังคมนฐานความรู้

ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการโดยทั่วไปของมนุษย์ที่มีชื่อเสียงและยังคงนำมาใช้อ้างอิงกันอยู่คือทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งแสดงความต้องการของมนุษย์ 5 ขั้น โดยเริ่มจากต่ำสุดมาถึงสูงสุดตามลำดับความต้องการต่ำสุดคือความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) เช่น อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย และการหลับนอน ขั้นที่สองซึ่งจัดอยู่ในขั้นลำดับต่อมาคือ ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความต้องการอีกสามขั้นที่เหลือจัดไว้ในกลุ่มความต้องการขั้นสูง ได้แก่ ความต้องการทางสังคม (Belongingness needs) เช่นการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การยอมรับ ความรัก ความสัมพันธ์ และมิตรภาพ ลำดับต่อไปคือ ความต้องการชื่อเสียง (Esteem needs) และความต้องการลำดับสุดท้ายคือความต้องการรู้จักตนเอง (Self Actualization needs) (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2547:49)

ภาพที่ 2 ลำดับความต้องการของมาสโลว์ (อ้างใน ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2547:49)

ต่อมามีผู้พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Pearce, 1988) บนพื้นฐานของทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ โดยให้ชื่อว่า Travel career ladder ซึ่งเพชร ผู้เสนอทฤษฎีนี้ได้เปรียบเทียบความต้องการท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ ความต้องการท่องเที่ยวจะเปลี่ยนแปลงไปตามวงจรชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจาก เงิน สุขภาพ และคนอื่น ๆ ทฤษฎีของเพชรแสดงให้เห็นภาพรวมของแรงจูงใจหลายๆแบบซึ่งมีอิทธิพลในการค้นหาสิ่งที่มนุษย์ต้องการจากแหล่งท่องเที่ยว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ นักท่องเที่ยวเลือกแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมในการท่องเที่ยวตามความต้องการและแรงจูงใจของตน

ในการจัดการเรื่องที่พักและสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว มีแนวทางในการปฏิบัติที่เรียกว่าบัญญัติ 10 ประการ ดังจะกล่าวถึงข้างล่างนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสะท้อนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการจัดการให้มีขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

บัญญัติ 10 ประการของโฮมสเตย์

- 1.เตียงนอนที่สบายในราคาสมเหตุสมผล
- 2.ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาด
- 3.อาหารพื้นบ้านง่ายๆแต่ปรุงมาอย่างดี
- 4.ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทที่สวยงาม
- 5.ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 6.กิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิ การเยี่ยมชมจุดแสดงสินค้าต่าง ๆ
- 7.ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก
- 8.ความบันเทิง อาทิ ดนตรี การเต้นรำ การแสดงพื้นบ้าน
- 9.ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
- 10.ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของเจ้าของบ้าน

จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจกับความต้อการของนักท่องเที่ยวในสิ่งต่างๆนั้นไม่อาจแยกออกเป็นส่วนที่ต่างกัน ได้ กล่าวคือความพึงพอใจสามารถวัดออกมาเป็นระดับได้เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวแล้วนำมาเปรียบเทียบกับความคาดหวังก่อนการท่องเที่ยว ในขณะที่ความต้อการของนักท่องเที่ยวนั้นก็สามารถวัดออกมาเป็นระดับที่ต่างไปจากที่คาดหวังไว้ เช่นนักท่องเที่ยวคนหนึ่งคาดหวังว่าอาหารของโฮมสเตย์จะต้องมีรสชาติเผ็ดร้อนแบบพื้นบ้าน แต่เมื่อรับประทานก็พบว่าไม่เผ็ดร้อนอย่างที่คิด ในกรณีนี้นักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจต่ำ ความต้อการของนักท่องเที่ยวนี้อยู่ในระดับสูงที่จะให้อาหารโฮมสเตย์มีรสชาติเผ็ดร้อนตามที่เขาคาดหวัง

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีความต้อการของมาสโลว์และทฤษฎีแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และการพึ่งพาตนเอง มาสรุปรวมไว้ด้วยกันจากนั้นจึงนำไปเชื่อมโยงกับหลักการบัญญัติ 10 ประการของโฮมสเตย์ เพื่อจะนำไปกำหนดกรอบการวิจัยผลกระทบจากธุรกิจโฮมสเตย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนัญญา มณีโชติ (2548) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว(สพท.) เสนอว่าผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเมื่อชุมชนมีชื่อเสียงด้านท่องเที่ยวเกิดการก ว่างซื้อที่ดินของนายทุน พร้อมกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เกิดความเสื่อโทรขอทรัพยากรธรรมชาติของเสียและสิ่งปฏิกูล ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากชุมชนไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะเกิดเป็นมลภาวะ

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม การดัดแปลงวิถีชุมชน ประเพณีวัฒนธรรม มาใช้เพื่อการแสดงให้นักท่องเที่ยวได้รับชมเป็นจุดขาย โดยปรับระยะเวลาการแสดงให้เหมาะสมกับเวลาของนักท่องเที่ยว ทำให้ พิธีการใหญ่ถูกปรับย่อให้เล็กลง ซึ่งข้อดีคือทำให้ได้อุรกิจศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนได้เรียนรู้และสืบต่อไป

ผลกระทบด้านสังคม ผู้ได้รับประโยชน์ และหรือ เข้าถึงทรัพยากร คือชนชั้นนำในชุมชนคือคนที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ และจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เพื่อให้เกิดมาตรฐาน ที่ทำให้คนระดับกลางหรือล่างในชุมชนขาดโอกาส กลุ่มผู้นำจะไม่ค่อยทำงานสนับสนุนกันและกัน เช่น หากผู้ใหญ่บ้าน/กำนันทำโฮมสเตย์ อนาคตจะไม่เข้ามาสนับสนุนจึงเกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มต่างๆในด้านข้อมูลข่าวสารและที่ยืนบนพื้นที่สาธารณะการมีพี่เลี้ยงที่มีกระบวนการทำงานเพื่อ

สร้างการมีส่วนร่วมหรือชุมชนมีฐานงานอื่นที่เหนียวแน่นเป็นทุนที่สำคัญในการสร้างฐานที่เข้มแข็ง เรื่องการบริหารจัดการ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้จากการท่องเที่ยวยังเป็นรายได้เสริม กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนไทย/คูงานรายได้กระจุกอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มาก จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ทั้งหมด ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการมี โฮมสเตย์ และการเติบโตของร้านค้าหรือร้านขายของที่ระลึก จะสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจภาพรวมมากกว่าการท่องเที่ยว

จากการประมวลผลกระทบทั้งสิ้นด้าน ข้อดังกล่าวพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว หากใช้ประโยชน์ก็ต้องมีการดูแลรักษาและสร้างกติกาเพื่อการใช้อย่างยั่งยืนการท่องเที่ยวสร้างโอกาสให้เกิดการอนุรักษ์/ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ วัฒนธรรมชาติ ท้องถิ่น การจัดการทางวัฒนธรรมมีความจำเป็นและต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเลือกนำเสนอในสิ่งที่เป็นสาระและสอดคล้องกับวิถีชุมชน

สอดคล้องกับแนวความคิดของอาจารย์ชลิดา รินทร์พรหม (2544) ที่กล่าวว่าผลการศึกษาผลกระทบโฮมสเตย์ไทยพบว่า ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น เช่น การเพิ่มขึ้นของป่าชายเลน เมื่อชุมชนมีชื่อเสียงเริ่มมีคนภายนอกเข้ามาซื้อที่ดิน การพังทลายของดินริมตลิ่ง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไปในช่วงสงกรานต์ ของเสียที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากชุมชนใกล้เคียงไม่ได้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านที่ทำโฮมสเตย์ เช่น น้ำเสียที่มีจากชุมชนใกล้เคียงมลภาวะทางเสียงหลายชุมชนจัดการได้ แต่บางชุมชนไม่สามารถจัดการได้ เนื่องจากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปขีดความสามารถในการรองรับ

บริบทบ้านท่าขันทอง

ข้อมูลบริบทของหมู่บ้านท่าขันทอง หมู่ที่ 3

อาจารย์ฤดีกร เดชาชัย (2552) บ้านท่าขันทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นหมู่บ้านที่ราษฎรอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งแรกมีนาย สวัสดิ์ ใจทาน ได้นำครอบครัวและญาติ ๆ จาก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 7 ครอบครัว มาตั้งถิ่นฐาน อยู่หลังโรงเรียนบ้านแซว ปี พ.ศ. 2506 ต่อมาในปี พ.ศ. 2507 พวกเขาย้ายถิ่นจากบ้านแซวมาอยู่ ณ ที่ ปัจจุบันนี้ มีนายสวัสดิ์ ใจทาน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาครอบครัวจากอีสานอพยพมาสมทบ เรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2511 ได้รับการแต่งตั้งเป็นหมู่บ้าน โดยมี นายเต็ม สมนึก เป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาปี พ.ศ. 2524 ได้รับประกาศเป็นหมู่บ้าน อ.พ.ป. และ ปี พ.ศ. 2526 เป็นหมู่บ้าน ปชด.หมู่บ้าน แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ปัจจุบัน นายเวียง ศรีลาลักษณ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ได้รับรางวัลหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอเชียงแสน และหมู่บ้านเขียวขุ่ม

สภาพทางสังคม หมู่บ้านท่าขันทองมี 210 หลังคาเรือน ทิศตะวันตกติดกับแม่น้ำโขง ทิศตะวันออกติดกับคลองส่งน้ำ ทิศเหนือติดกับหมู่บ้านสวนดอก และทิศใต้ติดกับหมู่บ้านแซว มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 639 คน แยกเป็นชายจำนวน 314 คน เป็นหญิงจำนวน 325 คน โดยมี สถานศึกษา คือ โรงเรียนบ้านท่าขันทอง เปิดสอนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง ศูนย์เด็กเล็ก 1 แห่ง มีสถาบันและองค์กรศาสนา คือ วัด 1 แห่ง ชื่อว่า วัดพระศรีมายบรรพต (วัดป่าท่าขันทอง) หน่วย ธุรกิจในเขตหมู่บ้าน มีปั๊มน้ำมัน 1 แห่ง ปั๊มหลอด 1 แห่ง โรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง และโรงสี ข้าว 2 แห่ง การบริการพื้นฐาน มีประปา 1 แห่ง มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน และถนนหลักของ หมู่บ้านเป็นถนนลาดยางของ รพช.

คำขวัญของหมู่บ้านท่าขันทอง

“ ถิ่นไร่เชิงกลองยาว ข้าวกลิ้งสุขภาพ ชาวซึ่งวัฒนธรรมอีสาน

ขานรับเศรษฐกิจพอเพียง เลี้ยงจิ้งหรีดขาว บ้านเช่าโฮมสเตย์ ”

ภาพที่ 3 แผนที่ท่องเที่ยวบ้านแซว

การบริการของชุมชน ประกอบด้วย

- ที่ทำการประชาคมบ้านท่าขันทอง
- สถาบันการเงินชุมชนต้นแบบบ้านท่าขันทอง
- ร้านค้าวิสาหกิจชุมชน
- วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้า-ทอเสื่อ อีสาน
- ศาลาประชาคมบ้านท่าขันทอง
- ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน
- โรงครัวหมู่บ้าน

ข้อมูลวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ชุมชนบ้านท่าขันทอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการปลูกข้าว ,ปลูกข้าวโพด ทำสวนส้มโอ มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

- กลุ่มเงินล้าน
- กลุ่มข้าวกล้อง
- กลุ่มบริหารจัดการขยะอย่างยั่งยืน (ปุ๋ยน้ำอินทรีย์)
- กลุ่มถนอมอาหาร(ขนม)
- กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์
- กลุ่มเลี้ยงวัว
- กลุ่มสิ่งทอ
- กลุ่มน้ำประปา
- กลุ่มแม่บ้าน
- กลุ่มเพาะเห็ด
- กลุ่มกลองยาว ไซ้ชื่อ ขันทองกลองยาว

- กลุ่มหนองเรือ
- กลุ่มปุ๋ยเคมี / เมล็ดพันธ์
- กลุ่มฌาปนกิจ
- กลุ่มใช้น้ำเพื่อการเกษตร
- กลุ่มจังหวัด
- กลุ่มท่อเสื่อ

ข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรม

- บุญข้าวจี๋ จัดในเดือนมีนาคม บริเวณศาลากลางบ้าน
- บุญข้าวโพด จัดหลังเก็บเกี่ยวข้าวโพด
- บุญบั้งไฟ จัดขึ้นในเดือนเมษายน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ บริเวณศาลหลักบ้าน
- ตักบาตรข้าวเหนียว ทุกวันในตอนเช้า
- บุญกฐิน ช่วงเดือนพฤศจิกายน บริเวณแยกวัดธาตุศรีมาลัยบรรพต
- ออกพรรษา ช่วงเดือนตุลาคม
- ประเพณีลอยกระทง ช่วงเดือนพฤศจิกายน

ประธานโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง นายเสถียร บุญปก

รองประธานฯ นายวิรัตน์ วิเวกวิน

เลขานุการ นางบังอร ไชยสาร

เหรียญกึ่ง นางประกอบเกียรติ แสงชาติ

ประชาสัมพันธ์ (กรรมการ) นางสาวบุญโฮม วงศ์ศรีแก้ว

รายนามสมาชิกโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน

จังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นายบริบูรณ์ อินทรพรมมา	79 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
2	นายสวัสดิ์ ศรีโสดา	67 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
3	นางทองม้วน สมนึก	89 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
4	นางไพรวรรณ พูลสวัสดิ์	48 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
5	นางสาวกนิษฐา อัจฉ์ตรู	117 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
6	นายทองคำ แก้ววงศ์	40 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

7	นางประกอบเกียรติ แสงชาติ	44 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
8	นางสระสิน บุญปก	32 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
9	นายทองอินทร์ สมนึก	95 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
10	นางสาวสงวน สีลารักษ์	52 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
11	นางบาง สารบรรณ	12 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
12	นางสมจิต ชมจุมจั่ง	211 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
13	นายวิรัตน์ วิเวกวิน	46 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
14	นางสุบิน สายศรี	105 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
15	นางสี ศรีลารักษ์	41 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
16	นางสาวบุญโฮม วงศ์ศรีแก้ว	12 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
17	นางมอน อนุภาพ	6 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

18	นางสุพรรณิ สาสุนันท์	144 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
19	นางพรรณี สมนึก	5 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
20	นางสาวไปรยา โคตรปัญญา	94 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
21	นางสังคม เคนชมภู	78 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
22	นายปกรณ์ ศรีลาภักษ์	126 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
23	นายกำจัด ศรีโสดา	103 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติของโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง

หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1. การเข้ามาสู่โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง มีระเบียบดังนี้
 - 1.1 ติดต่อแจ้งล่วงหน้าให้คณะกรรมการรับทราบก่อนเพื่อเตรียมรับรอง ได้ที่
ประธานกลุ่มโฮมสเตย์ (086-1942647) หรือผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล
บ้านแซว
 - 1.2 ลงบันทึกการเข้าพักและชำระค่าใช้จ่าย ก่อนเข้าพักอาศัย มีรายละเอียดดังนี้
 - ค่าที่พักโฮมสเตย์ 100 บาท / คน
 - ค่าอาหาร 2 มื้อ (มื้อเย็น+มื้อเช้า) 120 บาท/ คน

- ค่าบำรุงบ้านพัก 80 บาท / คน
- ค่าอาหารขันโตก ชมการแสดงและพิธีบายศรีสู่ขวัญ 100 บาท / คน
- ค่าผู้นำชมกิจกรรมท่องเที่ยว 100 บาท / วัน

หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายหัก 10% แบ่งออกเป็น 5% เข้าบำรุงหมู่บ้าน และ 5% เข้ากลุ่มจัดการโฮมสเตย์

2. ห้ามนำสิ่งเสพติดเข้าสู่ชุมชน(หมู่บ้านปลอดสิ่งเสพติด)
3. ห้ามประพฤติกิริยาไม่สมควรบริเวณเสาหลักบ้านของชุมชน
4. ไม่ประพฤติดิสциплиธรรม จารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น
5. ไม่ทิ้งขยะบริเวณชุมชน ให้นำไปทิ้งตามจุดที่กำหนดไว้
6. นักท่องเที่ยวจะเข้าชมกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน ต้องมีคนของชุมชนเป็นผู้นำเที่ยว

การบริหารจัดการรายได้จะกระจายสู่ชุมชนจากกิจกรรมการนำชมกลุ่มการเกษตร ดังนี้

- กลุ่มข้าวกล้อง
- กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ(อีสาน)
- กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีด
- กลุ่มอาหารพื้นบ้าน

** หมายเหตุ การจัดสรรรายได้ จะจัดสรรให้แก่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

กลุ่มข้าวกล้อง

กลุ่มข้าวกล้องมีความเป็นมาคือ ตอนแรกนั้นมีการรวมกลุ่มกันภายในหมู่บ้านและมีการรวมหุ้นเพื่อลงทุน แต่เนื่องจากขาดการตลาดและการประชาสัมพันธ์ซึ่ง ณ ขณะนั้นยังไม่มีผู้ประกอบการกิจโฮมสตั๊ กลุ่มข้าวกล้องจึงไม่ได้มีหน่วยงานใดให้ความสนใจมากนัก ต่อมาทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว ได้เล็งเห็นถึงแนวทางการสร้างรายได้และอาชีพเสริมให้กับ

ชุมชน จึงได้ให้การสนับสนุนในเรื่องของอุปกรณ์คือเครื่องสีข้าวและให้มีการประชาสัมพันธ์ข้าม ตำบลมากยิ่งขึ้น

สถานที่ผลิตข้าวกล้องของกลุ่มข้าวกล้อง ตั้งอยู่ ณ 48 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านแซว อำเภอ เชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นบ้านของ คุณ ไพรวลัย พูลสวัสดิ์ หนึ่งในสมาชิกกลุ่มธุรกิจโฮมส เตย์ ซึ่งกลุ่มข้าวกล้องนี้มีความเป็นมาสืบเนื่องมาจากแนวคิดและทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมี การจัดสถานที่และอุปกรณ์ในการใช้ผลิตข้าวกล้อง โดยมีโรงตากข้าวที่จัดทำเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในการลดความชื้นของข้าวเปลือก และรวมไปถึงการลดความชื้นของสมุนไพรที่จะมาเป็นหนึ่งใน วัตถุประสงค์ใช้ทำลูกประคบอีกด้วย วิธีการทำข้าวกล้องเพื่อบรรจุผลิตภัณฑ์นั้น มีวิธีและกระบวนการ ในการบรรจุและการเก็บรักษา โดยผลิตภัณฑ์ของกลุ่มข้าวกล้องนั้น ได้รับการยกระดับคุณภาพและ มาตรฐานในปี 2552 เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับ 3 ดาว ส่วนใหญ่ผลิตภัณฑ์จะถูก จำหน่ายเป็นของที่ระลึก และส่วนหนึ่งถูกนำมาประกอบอาหารเพื่อให้บริการกับนักท่องเที่ยวที่มา พักและอาศัยในหมู่บ้านโฮมสเตย์อีกด้วย ถือเป็นการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรม สินค้า และ ผลิตภัณฑ์ ไปในตัวของสินค้าอีกด้วย

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ(อีสาน)

กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ(อีสาน) แรกสุดเกิดจาก นักศึกษากลุ่มการศึกษานอก โรงเรียน เริ่มมีการจัดการทอผ้าที่บ้านของตนเอง ภายในครอบครัวซึ่งเป็นวัฒนธรรมอีสานที่สืบ ทอดกันมาตั้งแต่อดีตแล้ว ต่อมาเมื่อองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เล็งเห็นถึงผลประโยชน์ในอนาคต ที่จะได้รับ จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน โดยการจัดหาวิทยากรมาสอนทอผ้าและ วิธีการแปรรูปที่สมบูรณ์แบบและ ได้มาตรฐาน

สถานที่ในการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทออีสานคือ บริเวณศาลาประชาคม หมู่บ้าน ตั้งอยู่ใจกลางของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการรวมตัวและรวมกลุ่มเพื่อปรึกษาถกเถียง และแก้ปัญหาต่าง ๆ กลุ่มผลิตผ้าทอนั้นจะมีการผลิตและเปิดจำหน่ายเป็นของที่ระลึก ที่ร้านค้า วิชาหกิจชุมชน ในกรณีที่มีกลุ่มนักท่องเที่ยวมาพักในโฮมสเตย์ และมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มี

การจัดจำหน่ายสินค้าที่ระลึกให้มีตัวเลือกแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เช่น การนำผ้าไหมมาทำ
กล่องกระดาษทิชชู เป็นต้น

กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีด

กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีดนั้นมีกระจัดกระจายเป็นกลุ่ม ๆ เป็นหลังคาเรือน ประวัติความเป็นมา
ของกลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีดนั้น ตอนแรก องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการไปศึกษาดูงานที่จังหวัด
ขอนแก่น และแถบภาคอีสาน และเล็งเห็นถึงแนวทางการสร้างอาชีพในอนาคต จึงทำการศึกษา
และขอซื้อพันธุ์ หรือไข่จิ้งหรีด มา 2 ลิตร นำมาทดลองเลี้ยง ส่วนทางองค์การบริหารส่วนตำบล ได้
ให้การสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณ และอุปกรณ์ ต่อมาเมื่อการประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพึง
พอใจ ต่อจากนั้นจึงนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์เผยแพร่ให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานในหมู่บ้าน โดยอาหาร
หลักของจิ้งหรีดคือ การนำเอาพืชผักสวนครัวที่ปลูกอยู่แล้วในครัวเรือนมาประยุกต์ใช้ให้เกิด
ประโยชน์มากที่สุดต่อมาพอใกล้จะนำออกไปจำหน่ายก็กระตุ้นให้จิ้งหรีดมีตัวที่ใหญ่ขึ้น โดยการ
นำเอาฟักทองสุกมาผ่าให้กินร่วมกันกับข้าวโพดต้มสุก

กลุ่มผู้เลี้ยงโค

กลุ่มผู้เลี้ยงโคนั้น ได้มีการจัดตั้งขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์ที่มีจุดประสงค์เดียวกันคือ ถ้า
เกิดการเลี้ยงโคเมื่อมีปัญหาแล้วจะมีการรวมตัวของสมาชิกในกลุ่มร่วมกันถกเถียงถึงปัญหาที่
เกิดขึ้นแล้วนำไปแก้ไข เช่น กรณีเกิดโรคระบาดในสัตว์ใหญ่ กลุ่มผู้เลี้ยงโคต้องมีการตื่นตัวเพื่อ
ป้องกันโรค เป็นต้น โดยกลุ่มผู้เลี้ยงโคนั้น จะมีการรวมตัวกันของผู้เลี้ยงโคมนแต่ละหลังคาเรือน
แต่มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อการร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ และการช่วยกันแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
เท่านั้น ส่วนปัญหาหลักของกลุ่มผู้เลี้ยงโค คือ ปัจจุบัน ยังไม่ค่อยมีตลาดในการรองรับเท่าใดนัก
ส่วนพันธุ์ของโคที่นำมาเลี้ยงนั้นสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

1. โคพันธุ์เนื้อ
2. โคพันธุ์พื้นบ้าน

โคพันธุ์พื้นบ้าน เกิดขึ้นมาโดยจะมีการนำโคพ่อพันธุ์ ซึ่งมีสานเลือดของ ฮินดู – บราซิล มาเป็นพ่อพันธุ์ในการผสมพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์ วัตถุประสงค์หลักในการผสมพันธุ์ คือ การได้ลูกโค ที่มีขนาดของร่างกายที่ใหญ่โตขึ้น มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับโคพันธุ์พื้นบ้านธรรมดา

โคพันธุ์เนื้อ มีลักษณะที่ลำตัวมีสีขาว เป็นสายพันธุ์กำแพงแสน ซึ่งมีการผสมพันธุ์กัน ระหว่าง พันธุ์ ซาโฮเลย์ – บาฮามัน – และพันธุ์พื้นเมือง โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการผสมข้ามพันธุ์คือ ได้โคที่ตัวใหญ่ขึ้น และมีกล้ามเนื้อที่มากขึ้น สามารถขายได้ราคาดีกว่าโคพันธุ์พื้นบ้านธรรมดา

กลุ่มผู้เลี้ยงกบ

กลุ่มผู้เลี้ยงกบมีความเป็นมาคือ ทางอำเภอเชียงแสน ได้มีการศึกษาความเป็นไปได้และข้อมูลทั่วไปในเชิงเกษตรของชุมชนบ้านท่าขันทอง ได้ตระหนักถึงเรื่องของการกระจายรายได้สู่ชุมชนและการสร้างอาชีพให้กับชุมชน จึงมีการอบรมและให้ความรู้แก่ชุมชน ส่วนทางอำเภอเชียงแสนได้มีการสนับสนุนในเรื่องของอุปกรณ์ คือท่อซีเมนต์ และมีการลงทุนโดยการนำพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์มาแจกแก่ราษฎรที่สนใจประกอบอาชีพเลี้ยงกบในครั้งแรก ต่อมาชาวบ้านมีการเพาะพันธุ์และขยายจัดตั้งเป็นกลุ่มที่เป็นกิจจะลักษณะอีกครั้งในปี พุทธศักราช 2550 มีการแจกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ให้แก่ลูกสมาชิกและคนที่สนใจภายในหมู่บ้าน

ปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาในด้านกำลังคน คือเนื่องจากไม่มีความรู้ ประสบการณ์ และขาดทักษะจัดการเลี้ยงกบ จึงทำให้ไม่มีการขยายกลุ่มให้เป็นกลุ่มหลัก ๆ ภายในหมู่บ้านได้

กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก

กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก ได้มีการจัดตั้งขึ้นในปี 2550 โดยมี การศึกษานอกโรงเรียนนำโครงการมาลงโดยการประสานงานขอวัสดุและอุปกรณ์คือ พลาสติกที่นำมาใช้รองกัน

บ่อ จากการไฟฟ้าเขื่อนแม่เมาะจังหวัดลำปาง และได้รับการสนับสนุนอย่างดี ส่วนในเรื่องของ พันธุ์ปลาคุณนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว ร่วมกับ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เชียงแสน ได้ให้การสนับสนุน

นอกจากนี้แล้วยังมีการนำเอาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มอาชีพนี้ อีก ด้วย คือ การนำเอาน้ำปุ๋ยชีวภาพที่ได้จากการหมักเศษขยะผลไม้มาผสมรวมกับกากน้ำตาลทำให้ จุลินทรีย์เกิดขึ้นและย่อยสลายเศษผลไม้กลายเป็นน้ำปุ๋ยชีวภาพที่มีประโยชน์มาก ในกรณีนี้จะ กล่าวถึงการนำไปใช้กับกลุ่มผู้เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก คือการนำเอาน้ำปุ๋ยชีวภาพ ผสมลงในน้ำ ที่ใช้เลี้ยงปลาดุกลงไปเพื่อให้มีน้ำใส และที่สำคัญ เพื่อให้ปลาดุกที่จะนำมาประกอบอาหารนั้นมี กลิ่นคาวที่ลดลง หรือไม่มีกลิ่นคาวเลย

ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือ ในหน้าแล้งหรือฝนทิ้งช่วง จะไม่มีน้ำมาเปลี่ยนบ่อปลา ขาด แคลนน้ำ ทำให้ต้องเว้นช่วงในการเลี้ยงปลาดุกเช่นกัน

วิธีการกำจัดขยะแบบยั่งยืน

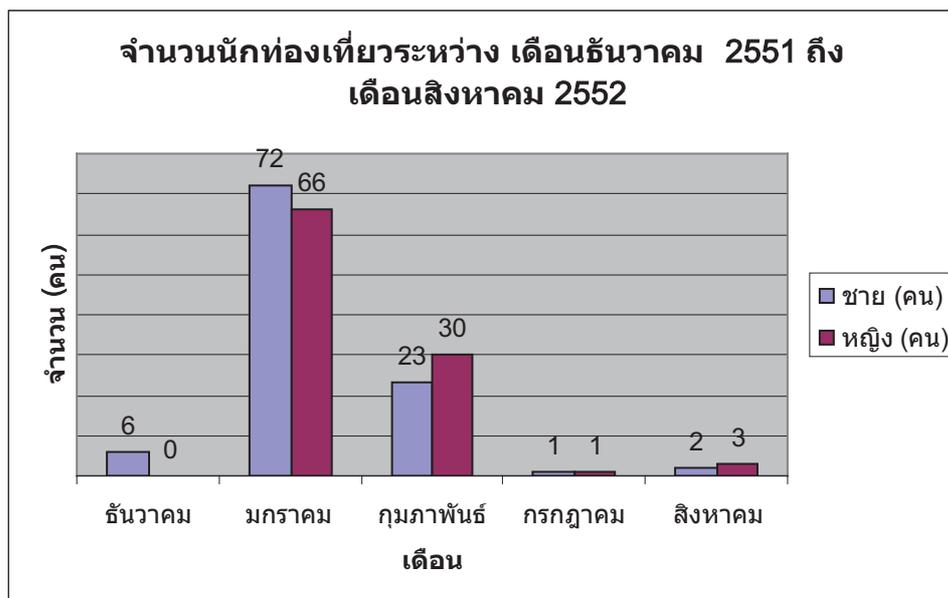
โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการกับระบบการจัดการกับระบบกำจัดขยะมูลฝอย และมลพิษอย่างแท้จริง
2. เพื่อให้ท้องถิ่นมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยและมลพิษอย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้แกนนำท้องถิ่นนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการในการ จัดการขยะมูลฝอยและมลพิษ ไปใช้ในการจัดการระบบขยะที่มีอยู่ในท้องถิ่นได้จริง
4. เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและมลพิษที่ยั่งยืน
5. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้มอบหมายภาระหน้าที่ในการ กำกับดูแลการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
6. เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีมาตรฐานเดียวกัน

วิธีการทำน้ำปุ๋ยหมักชีวภาพ

1. เศษอาหารที่เหลือต่อมือ/ต่อวัน เช่น เศษข้าว แกงเผ็ด แกงจืด ผักทุกชนิด เศษเปลือกผลไม้ เช่น ส้ม ชมพู ฯลฯ
2. ใส่ปุ๋ยแห้ง (โบกาฉิ) ลงในถัง อัตราส่วน เศษอาหารประมาณ 1 กก. : โบกาฉิ 1 กำมือ
3. ใส่ EM ขยายโรย หรือ รดให้ทั่ว (ประมาณ 1/4 แก้ว)
4. ทำเช่นนี้สลับกันไปเรื่อยๆ จนเต็มถัง ทิ้งไว้ 7-10 วัน
5. ทำได้ 2-3 วัน เปิดฝาดู จะมีไอน้ำและมีฝ้าขาวๆ คลุม หากทำถูกวิธีจะไม่มีหนอนขึ้นเลย
6. มีน้ำสีเหลืองหรือสีส้มไหลอยู่ด้านล่างของถัง ร่อนน้ำไปใช้ประโยชน์ดังนี้
 - 6.1 นำไปผสมน้ำ 1 ช้อนโต๊ะ : น้ำ 10 ลิตร หรือ น้ำ 1,000 เท่า รดพืชได้
 - 6.2 นำไปใช้เป็นส่วนผสมในน้ำคลองเพื่อทำให้น้ำใส
 - 6.3 นำเอาน้ำปุ๋ยชีวภาพ ผสมลงในน้ำที่ใช้เลี้ยงปลาตกลงไปเพื่อให้มีน้ำใส และที่สำคัญ เพื่อให้ปลาตกที่จะนำมาประกอบอาหารนั้นมีกลิ่นคาวที่ลดลง หรือไม่มีกลิ่นคาวเลย
 - 6.4 ชัดพื้นห้องน้ำ - ส้วม แทนสารเคมี
 - 6.5 ใส่ในโถส้วม ให้อยู่สลายกาก แก้ปัญหาส้วมเต็ม
 - 6.6 เทในท่อน้ำทิ้งเพื่อดับกลิ่น
7. กากอาหารที่เหลือนำไปฝังหรือคลุกกับดิน เป็นปุ๋ยดินก็ได้

ภาพที่ 4 แผนภูมิแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างเดือน ธ.ค.51 – ส.ค.52

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เนื่องจากปัจจุบันวิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพราะมีการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และกลุ่มอื่นๆ เพิ่มขึ้นโดยอาจมีผลกระทบต่อทางหมู่บ้านทำขันทอง ทางกลุ่มจึงได้ศึกษาถึงผลกระทบด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และความคาดหวังของประชากร โดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรในหมู่บ้านทำขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ผู้ที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านทำขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายจำนวน 50 คน

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือข้อมูลที่ได้จากการไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในประเด็นต่างๆตามที่กลุ่มผู้วิจัยได้ตั้งคำถามขึ้นมาเพื่อศึกษาปัญหาหรือผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่พบในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ และผู้ประกอบการของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ในหมู่บ้านทำขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือ สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่หมู่บ้านทำขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพและเหมาะสม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ผลกระทบการประกอบธุรกิจ โสมสเตย์
 2. วิเคราะห์คำถามการวิจัย เพื่อศึกษารายละเอียดในการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดตัวแปร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
 3. ดำเนินการสร้างแบบ สัมภาษณ์ โดยสร้างให้ครอบคลุมถึง ผลกระทบ ในด้านต่างๆ และแนวทางแก้ไขพัฒนา
 4. นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์
 5. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทำการตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหา การใช้ภาษา ความเที่ยงตรง ตามเนื้อหาที่ศึกษาและความเหมาะสมทั่วไปของแบบสัมภาษณ์
 6. แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอนแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์
 7. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์แล้ว นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม ผู้ประกอบธุรกิจ โสมสเตย์ และผู้ประกอบการอาชีพกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ไปสำรวจจำนวนประชากรที่ประกอบธุรกิจ โสมสเตย์และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในหมู่บ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ว่ามีทั้งหมดจำนวนเท่าใด แต่ละครอบครัวและกลุ่มต่าง ๆ นั้นมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อการประกอบธุรกิจ โสมสเตย์ และสัมภาษณ์คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ในด้านต่าง ๆ ที่คณะผู้วิจัยได้จัดวางรูปแบบสัมภาษณ์ไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ถึงผลการทบทวนทั้งทางด้านบวกและด้านลบที่มีต่อผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และ ประโยชน์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ รวมไปถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้รับ วิธีการบริหารจัดการ โฮมสเตย์ หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ มีความคาดหวัง ในอนาคตไว้อย่างไรบ้าง ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ การได้รับความร่วมมือ จากคนในครอบครัว ความคุ้มค่าในด้านการลงทุน พัฒนาการของผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ เป็นไปในรูปแบบใด และหมู่บ้านโฮมสเตย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ใน อำเภอเชียงแสนอย่างไรบ้าง รูปแบบของการประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับ หมู่บ้านโฮมสเตย์เป็นอย่างไรบ้างและมีลักษณะการประสานงานกันอย่างไร

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ระยะเวลาในการดำเนินงานตั้งแต่ เดือน มิถุนายน พ.ศ.2552 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ.2552

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบของผู้ประกอบธุรกิจ โฮมสเตย์ในหมู่บ้านท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย และ เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังในอนาคตของผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

ตลอดจน เพื่อศึกษาว่าธุรกิจโฮมสเตย์มีส่วนในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและประชากรในท้องถิ่นอย่างไรบ้าง โดยการจำแนกตาม อายุ เพศ อาชีพ และกลุ่มสมาชิกต่าง ๆ ในหมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง จะเป็นการนำเสนอ และอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์ในงานศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาใช้แบบศึกษาผลกระทบ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติได้ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
20 – 30 ปี	3	6
31 – 40 ปี	5	10
41 – 50 ปี	13	26
มากกว่า 50 ปี	29	58
รวม	50	100

จากตารางที่ 1 พบว่า พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 50 คน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 26 ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และในช่วงอายุ 20 - 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	22	44
หญิง	28	56
รวม	50	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชายจากผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 50 คน เป็นเพศหญิง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 และเป็นเพศชาย 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรกรรม	38	76
ค้าขาย	5	10
รับจ้างทั่วไป	2	4
รับราชการ	3	6
อื่น ๆ (พนักงานรัฐวิสาหกิจ)	2	4
รวม	50	100

จากตารางที่ 3 พบว่า จากจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 50 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มากที่สุด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ประกอบอาชีพ ค้าขาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ประกอบอาชีพ รับราชการ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 และประกอบอาชีพอื่น ๆ (พนักงานรัฐวิสาหกิจ) 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามกลุ่มสมาชิก

กลุ่มสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มโฮมสเตย์	12	24
กลุ่มข้าวกล้อง	3	6
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	5	10
กลุ่มผู้เลี้ยงจิ้งหรีด	5	10
กลุ่มผู้ทำอาหารพื้นบ้าน	3	6
กลุ่มผู้เลี้ยงโค	3	6
กลุ่มผู้เลี้ยงกบ	1	2
กลุ่มผู้เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก	2	4
กลุ่มผู้ทอเสื่อ	1	2
กลุ่มรักษาความปลอดภัย	1	2
กลุ่มออมทรัพย์	1	2
กลุ่มทำปุ๋ย	4	8
กลุ่มผู้สูงอายุ	1	2
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	5	10
กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)	1	2
กลุ่มเผยแพร่วัฒนธรรม	2	4
รวม	50	100

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้ที่ตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 50 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม โฮมสเตย์ มากที่สุด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงกบ กลุ่มผู้ทอเสื่อ กลุ่มรักษาความปลอดภัย กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่ม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวนกลุ่มน้อยที่สุด คือกลุ่มละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของการส่งเสริมโฮมสเตย์ด้านสิ่งแวดล้อม

คำถามข้อที่ 1 ตอนที่ 2 หลังจากที่ทางหมู่บ้านได้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แล้ว ภูมิทัศน์ของหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

บรรยากาศ โดยรอบๆของหมู่บ้านทำขันทองก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการของกลุ่มโฮมสเตย์นั้นยังไม่มีการพัฒนาฟื้นฟูสภาพให้ทั่วบริเวณรอบๆหมู่บ้าน และสถานที่ท่องเที่ยว บริเวณรอบๆหมู่บ้านนั้นยังไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากไม่ค่อยมีการพัฒนาเท่าที่ควรแต่พอทางหมู่บ้านได้มีการก่อตั้งกลุ่ม โฮมสเตย์ขึ้นมาทำให้มีภาครัฐและส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วน ร่วมในการช่วยพัฒนาฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว และภูมิทัศน์รอบๆหมู่บ้านทำให้หมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ภูมิทัศน์โดยรอบหมู่บ้านดีขึ้นและสถานที่ท่องเที่ยวก็กลับมาน่าเที่ยวเข้าไป สัมผัสมากขึ้นกว่า แต่ก่อนมาก และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวกันมากขึ้น

จากการสัมภาษณ์ คุณ ลำเนียง อินทรพรมมา หนึ่งในผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มโฮมสเตย์ ถึงความรู้สึกที่เปลี่ยน ไปของภูมิทัศน์โดยรวมของหมู่บ้าน หลังจากที่ได้เกิดการรวมกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมาโดย คุณ จำเนียงได้ให้สัมภาษณ์ ว่า “ หลังจากที่ทาง หมู่บ้าน ได้ตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมาหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากอย่างเห็น ได้ชัดเจน คือได้มีการก่อตั้ง โครงการหมู่บ้านหน้ามองเกิดขึ้นมาเพื่อที่จะได้ให้ชาวบ้านเกิดการตื่นตัวหัน มาช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านและบริเวณรอบๆหมู่บ้าน และมีการรณรงค์ การจัดบ้านให้ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะการทำ ความสะอาด 3ห้อง คือ ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องครัว ให้มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างของบ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มโฮมสเตย์อีกด้วย และที่สำคัญคือ ได้ช่วยกันฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้กลับมาเที่ยวเข้าไปสัมผัส อีกครั้ง และนอกจากนี้ชาวบ้านยังได้ช่วยกันปลูกดอกไม้ต้นไม้ไว้ตามบริเวณรอบๆบ้าน อีกด้วย”คุณลำเนียงกล่าว

จาก การที่ได้เกิดการก่อตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ ขึ้นมานั้นเห็น ได้ว่า ภูมิทัศน์ภายในบ้านและรอบๆหมู่บ้านทำขันทองเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็น ได้ชัด หมู่บ้านมีความเจริญขึ้น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น สภาพอนามัยดีขึ้นทำให้คุณภาพการใช้ชีวิตและการดำรงชีวิตของชาวบ้านถูกยก ระดับขึ้นไปในทางที่ดีขึ้นจากเดิม เนื่องจากหมู่บ้านมีภูมิทัศน์ที่ดีและมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกหลายที่ และที่สำคัญคือชาวบ้านมีการตื่นตัวในการที่จะช่วยกันพัฒนาเพื่อให้หมู่บ้านเกิดความเจริญมากยิ่งขึ้น

คำถามข้อที่ 2 ตอนที่ 2 ท่านมีความรู้สึกอย่างไรที่บรรยากาศโดยรอบนั้นเปลี่ยนแปลงไปท่านคิดว่าดีหรือไม่เพราะเหตุใด

ก่อนที่ทางหมู่บ้านท่าขันทองจะเกิดการรวมกลุ่มของธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมา นั้น ภายในหมู่บ้านยัง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากเท่าไรหรอก เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นคนเก่าแก่ ไม่ค่อยยอมรับวัฒนธรรมใหม่ๆ เท่าที่ควร แต่พอเกิดการรวมกลุ่มก่อตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมาเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในหมู่บ้าน ไปในทางที่ดีขึ้น ได้เกิดการก่อตั้งกลุ่มต่างๆ ตามมามากมาย เช่น กลุ่มของการทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มของการเลี้ยงจิ้งหรีด ซึ่งพวกกลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการประกอบโฮมสเตย์ ทำให้ชาวเกิดรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้หมู่บ้านมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปมากขึ้น

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลตัวอย่าง และได้ทำการสัมภาษณ์ คุณปราณี มันเหมาะ ซึ่งเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มผู้ประกอบการจัดตั้งโฮมสเตย์ ให้ความเห็นที่ว่า “ปัจจุบันหลังจากที่มีการสร้างโฮมสเตย์ขึ้นภายในหมู่บ้านท่าขันทอง บรรยากาศโดยรอบมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด โดยพื้นที่ก่อนจัดสร้างโฮมสเตย์นั้น ส่วนใหญ่ชาวบ้านในพื้นที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม บรรยากาศเต็มไปด้วยท้องทุ่งนา แต่ปัจจุบันเมื่อสร้างเป็นโฮมสเตย์ทำให้บรรยากาศโดยรอบเหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่ใฝ่หาความสงบและต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยทางผู้ริเริ่มก่อตั้งโฮมสเตย์นั้นก็ยังคงความเป็นธรรมชาติเดิมมากที่สุดมิได้คิดแปลง เพื่อให้สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะรีสอร์ท แต่จะคงไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและภูมิทัศน์ รวมถึงขนบธรรมเนียม ความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่น และประโยชน์ที่ได้จากโฮมสเตย์ ชาวบ้านทำรายได้จากการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น เช่นการขายของพื้นเมือง ได้แก่วัสดุทอและหัตถกรรมต่างๆ ชาวบ้านมีการพัฒนาต้นตอที่จะเข้าร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รู้จักมากขึ้น ใน จ. เชียงราย”คุณปราณีกล่าว

ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัด นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ จากทางราชการแล้ว ทางกลุ่มผู้นำชุมชนและหมู่บ้าน จะต้องช่วยกันบริหารและหาวิธีเพื่อสร้างให้ชุมชนหมู่บ้านให้มีความสมัครสมานสามัคคี โดยผู้นำชุมชนทำการจัดตั้งโครงการต่างๆ และประยุกต์สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ดังเช่นกลุ่มธุรกิจโฮมสเตย์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เดิมคือพื้นที่เกษตรกรรม เปลี่ยนมาเป็นท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาฝีมือหัตถกรรมในหมู่บ้านชุมชน เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้จากการขายสินค้าหัตถกรรมซึ่งเป็นผลพลอยได้ที่ได้จากนักท่องเที่ยว

คำถามข้อที่ 3 ตอนที่ 2 ทางหมู่บ้านมีขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นหลังจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ หรือไม่ถ้ามีเพิ่มขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใดและหมู่บ้านมีวิธีในการกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

จากปัญหาที่ผู้ทำการวิจัยได้เข้าไปสำรวจเกี่ยวกับขยะที่เกิดขึ้นหลังจากทำโฮมสเตย์ ซึ่งแต่เดิมชาวบ้านที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างๆ ยังไม่มีความรู้ในการกำจัดขยะที่เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดมลภาวะที่เป็นพิษมาโดยตลอด ทั้งส่งกลิ่นเหม็น โดยชาวบ้านใช้วิธีการกำจัดขยะด้วยวิธีเผาทำลาย ซึ่งจะส่งผลให้น้ำดินบริเวณที่เผาขยะถูกทำลาย และก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ ซึ่งทางหน่วยงานส่วนราชการท้องถิ่นได้เข้าไปอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านและชุมชน ด้วยการบอกวิธีแยกขยะ ออกเป็นกลุ่ม ก็จะมี ในส่วนที่สามารถนำมารีไซเคิลได้ หรือนำมาหมักทำเป็นปุ๋ยชีวภาพ และได้มอบถังแยกขยะให้กับหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านได้ความรู้พร้อมทั้งได้ตอบรับความร่วมมือเป็นอย่างดี

จากการที่ผู้ทำการวิจัยได้สุ่มตัวอย่างบุคคลในท้องถิ่น และได้สัมภาษณ์ คุณสมบุญ พาหา ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ยอมรับว่าพอชุมชนที่แต่เดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษมีน้อย สืบเนื่องจากไม่มีคนต่างถิ่นหรือผู้คนมากนัก แต่พอมีธุรกิจโฮมสเตย์เกิดขึ้นในชุมชน ยอมรับว่ามีรายได้กระจายสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ส่วนปัญหาที่พบก็จะเป็นปัญหาที่นักท่องเที่ยวเข้ามาบางพวกก็หวงแหนธรรมชาติ บางพวกก็ทำลายธรรมชาติทั้งที่รู้และไม่รู้บ้าง เช่นบางพวกก็ตัดไม้มาถ่อกองไฟ ทั้งขยะไม่เป็นที่เส้นทาง ซึ่งหลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดอบรมความรู้ให้กับชาวบ้านในการจำแนกขยะ ก็นับว่ามีประโยชน์อย่างมาก และลดปริมาณการเกิดมลภาวะไปได้เยอะ เนื่องจากการจำแนกขยะออกเป็นส่วนสามารถคัดแยกประเภทเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ต่อไปได้ โดยขยะที่มีการฝังกลบก็จะนำไปหมักเพื่อทำปุ๋ยชีวภาพ รวมถึงทำปุ๋ยธรรมชาติภายในโฮมสเตย์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวช่วยกันรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอีกด้วย

การทำธุรกิจต่างๆ ทั้งโฮมสเตย์ และงานการให้บริการอื่นๆ ควรคำนึงถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคคลและองค์กร เนื่องจากในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมถือเป็นปัญหาหลักใหญ่ที่ทุกฝ่ายต้องเร่งแก้ไขและช่วยกันปลูกจิตสำนึกที่ดี ควรช่วยกันรณรงค์ และให้ความรู้ ร่วมไปถึงการเร่งฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมมากที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของการส่งเสริมโฮมสเตย์ทางด้านวัฒนธรรม

คำถามข้อที่ 1 ตอนที่ 3 ท่านมีวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยวในด้านใดบ้าง และอย่างไรบ้าง

ประเพณีของชาวอีสานมีความหลากหลายและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ประเพณีส่วนใหญ่จะเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อคนในท้องถิ่น ประเพณีต่างๆถูกจัดขึ้นเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพและเพื่อถ่ายทอดแนวความคิด ค่านิยมที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ จังหวัดยโสธร เกิดจากการที่คนในท้องถิ่นนี้ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เชื่อว่าการจุดบั้งไฟจะทำให้พญาแถนบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ประเพณีไหลเรือไฟ จังหวัดนครพนม เพราะจังหวัดนี้ติดแม่น้ำโขงและใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงมาตลอด จึงอยากขอขอบคุณพระแม่คงคาประจำลำน้ำโขงที่ได้ให้ความอุดมสมบูรณ์แก่สังคมริมฝั่งโขง ดังนั้นจึงจัดประเพณีไหลเรือไฟขึ้นมา

คุณประกอบเกียรติ กล่าวว่า “ในหมู่บ้านท่าขันทองแห่งนี้ เป็นหมู่บ้าน โฮมสเตย์ ซึ่งได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบของวัฒนธรรมของภาคอีสาน โดยจะผสมผสานวัฒนธรรมภาคเหนือเล็กน้อยเพื่อความสมดุลของคนในพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศไม่ว่าจะเป็นส่วนวัฒนธรรมการกิน ทางหมู่บ้านได้จะทำกับข้าวโดยในรูปแบบของภาคอีสานโดยแท้จริงไม่ว่าจะเป็นส่วนส้มตำ แกงต่างๆ วัฒนธรรมการแต่งตัวทางหมู่บ้านจะใช้ผ้าทอในแบบอีสาน ทั้งผ้าไหมและผ้าฝ้าย จะใช้การทอแบบอีสานจะเผยแพร่โดยการให้เป็นของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว หรือแบบรูปไปใช้ในแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนเช็ดหน้า ผ้าห่ม ผ้าเช็ด ที่ใส่ทิชชู หมอน ชุดนักแสดง และวัฒนธรรมการดำรงชีวิตในประจำวันก็จะมี การต้อนรับแบบเป็นกันเอง มีการแสดงกลองยาวต้อนรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มทัวร์ที่มีจำนวนมาก มีการบายศรีสู่ข้าวเพื่อให้กำลังใจแก่นักท่องเที่ยว การทำบุญตักบาตรตอนเช้า มีการแสดงของภาคอีสานต้อนรับนักท่องเที่ยวก็คือ การฟ้อน รำเซิ้ง หมอแคน หมอรำ และยังมีวัฒนธรรมบั้งไฟพญานาคซึ่งทางหมู่บ้านได้เริ่มจัดตั้งเมื่อไม่นานนี้เอง และทางหมู่บ้านก็พยายามที่จะรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของชาวอีสานในอยู่ไปได้ยาวนานจากรุ่นปู่ย่าตายาย ไปสู่รุ่นลูกหลานถ่ายทอดกันไปเรื่อยๆและพยายามหาประเพณีของภาคอีสานมาจัดตั้งขึ้นอยู่เรื่อยๆเสมอมา”

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าชาวภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมต่างๆ ก็มีความแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นและแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆของไทยอย่างเห็นได้ชัด ทั้งวัฒนธรรมทางด้านการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนา ซึ่งเราสามารถสังเกตรูปแบบวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวอีสานผ่านทางประเพณีต่างๆ ที่ชาวอีสานจัดขึ้น

ซึ่งสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะไปที่ใดพวกเขาก็จะรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเอาเป็นแบบอย่างเป็นอย่างยิ่ง

คำถามข้อที่ 2 ตอนที่ 3 ผลกระทบในด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีอะไรบ้าง

วัฒนธรรมหมายถึงการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่แสดงออกถึงความ เจริญอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ความก้าวหน้า และศีลธรรมของประชาชน วัฒนธรรม มีความหมายครอบคลุมถึงทุกสิ่งทุกอย่างอันเป็นแบบแผนในความคิด และการกระทำที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่ง มนุษย์ได้คิดสร้างระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการในการปฏิบัติ การจัดระเบียบตลอดจนความเชื่อ ความนิยม ความรู้ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการควบคุม และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ ซึ่งมาจากมรดกของบรรพชนทั้งสิ้น หมู่บ้านท่าขันทอง เป็นหมู่บ้านที่มีการพัฒนาหมู่บ้านในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มอาชีพอิสระต่างๆในหมู่บ้าน การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการทำการเกษตร แบบพอเพียง ซึ่งล้วนมาจาก เป็นวัฒนธรรม ประเพณี และความเป็นอยู่ของชาวอีสานอย่างแท้จริงโดยมาจากบรรพบุรุษของตนเองที่ถ่ายทอดและสืบต่อกันมาอย่างช้านาน

คุณลุงเสริมยกกล่าวว่า “เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นแล้ว ทางหมู่บ้านได้ประชุมแล้วพูดคุยกันเรียบร้อยและมีข้อตกลงร่วมกันเป็นอย่างดี จึงทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงไม่มีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นและผลกระทบวัฒนธรรมความเป็นอยู่จึงไม่มีผลกระทบในด้านดีเกิดขึ้น ประชาชนในหมู่บ้านส่วนมากชื่นชอบเป็นอย่างมากเพราะมีผลกระทบในทางที่ดี คือ มีการพัฒนาวัฒนธรรมในทางที่ดี มีการพอรำ สอนการพอรำให้แก่เยาวชนรุ่นหลัง เพื่อปลูกฝังความเป็นอีสานแก่เยาวชนรุ่นใหม่ให้เห็นคุณค่าแห่งคนอีสาน มีการสอดแทรกความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้านของคนอีสาน โดยมีตัวอย่างที่สามารถสะท้อนถึงความสนุกสนานการเล่นทั้งดนตรีและนาฏศิลป์ จะใช้การเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา นับเป็นการขยับที่ช่วยสร้างเสริมสุขภาพร่างกายหรือเป็นการออกกำลังกาย ให้เด็กและเยาวชนได้ให้ความสำคัญ เห็นคุณค่าและร่วมกันอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้คงอยู่ไว้ตราบนานเท่านาน ขณะที่สถานศึกษาควรมีหลักสูตรศิลปะท้องถิ่น เพื่อสร้างความตระหนักให้กับเด็กสมัยใหม่ได้ซึมซับเอาสิ่งเหล่านี้เข้าไป เพราะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านศิลปะและนาฏศิลป์ด้วยเช่นกัน ทำให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งเสริมรายได้ให้แก่เยาวชน เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเอง ทุกคนในหมู่บ้านร่วมมือกันในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านเป็นการสร้างความสามัคคี

ภายในหมู่บ้าน สร้างสัมพันธ์ไมตรีให้แก่คนในแต่ละวัย คนต่างวัย และคนในวัยเดียวกัน ชีวิตความเป็นอยู่ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางใดๆ ยังคงเหมือนทุกประการ เคยไปไร่ทำนาที่ทำอยู่เหมือนเดิม ทำการเกษตรก็เหมือนเดิม บางครั้งยังได้ความรู้จากการอบรมให้ความรู้ของบุคลากรจากที่อื่น ที่มาเผยแพร่ให้แก่กลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และทางกลุ่มยังเผยแพร่ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านอีกด้วย”

ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์นี้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีกับวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีความเป็นอยู่ ซึ่งทำให้ทุกคนในหมู่บ้านเกิดความพึงพอใจเป็นรูปแบบการสืบสาน วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่ได้ปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง ๑ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่เสีย หรือไม่ดีเป็นอย่างไร

คำถามข้อที่ 3 ตอนที่ 3 นักท่องเที่ยวมีการนำเอาวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาแลกเปลี่ยนภายในหมู่บ้านหรือไม่ในด้านใดบ้าง

เมื่อคนต่างถิ่นฐาน ต่างบ้านเกิดเมืองนอน ต่างพ่อต่างแม่และต่างชนชั้นมาพบปะกันก็เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนหลายๆสิ่ง หลายๆอย่างเกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเป็นผลตามมาไม่มากก็น้อย

คุณราตรีกล่าวว่า “นักท่องเที่ยวส่วนมากที่มาใช้บริการโฮมสเตย์ในหมู่บ้านนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ได้นำเอาวัฒนธรรมของตนเองมาเผยแพร่ให้ แต่จะมาในรูปแบบของการศึกษาดูงานเพื่อเป็นแนวทางและตัวอย่างไปพัฒนาโฮมสเตย์ของตน หรือนำไปปรับใช้กับธุรกิจของตน ซึ่งจะมาในรูปแบบกลุ่มทัวร์ หรือ หน่วยงานซึ่งมีเป็นจำนวนมากและมาจากแต่ละภาคของประเทศไทยเลยทีเดียว กล่าวได้ว่าไม่ได้นำวัฒนธรรมใดมาเผยแพร่ ส่วนใหญ่มักจะเข้ามาเพื่อสัมผัสกับ วัฒนธรรมท้องถิ่นของหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นการอยู่ การกิน การดำรงชีวิต และการเกษตร แต่บางกลุ่มทัวร์กลุ่มหนึ่งก็มีการแสดงมาให้ดูเหมือนกัน เป็นการแสดงเล็กๆน้อยๆที่นำมาแสดงให้ดูเพื่อความบันเทิงและสนุกสนานเป็นการแลกเปลี่ยนที่เล็กน้อยมาก และยังมีนักศึกษาที่เข้ามาดูงานแต่กลุ่มนักศึกษาก็ได้มาแสดงนาฏศิลป์ให้คนในหมู่บ้าน ได้ดู ได้ชม ทางหมู่บ้านก็ได้จัดการแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เป็นมากลุ่มๆเหมือนกันเป็นการแสดงพื้นบ้านของชาวอีสาน ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ได้มาร่วมแสดงร่วมรับชม และให้รางวัลแก่นักแสดงอีกด้วย จึงทำให้นักแสดงเยาวชนเกิดรายได้ เกิดสัมพันธ์อันดีแก่กัน เป็นการสานสัมพันธ์ทั้งผู้ให้และผู้รับ เสริมสร้างเจตคติที่ดีซึ่งกันและกัน”คุณราตรีกล่าว

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในการแสดงของคนแต่ละอย่างแต่ละงานก็ถือว่าเป็นแลกเปลี่ยน เหมือนกัน เพราะมีการรอดและ โชว์ศิลปะอันดีงามของตนทั้งสิ้น แต่เป็นเพียงการแลกเปลี่ยน เล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งได้แสดงให้เห็นทุกคนได้เห็น และได้รับชม

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของการส่งเสริมโฮมสเตย์ด้านสังคม

คำถามข้อที่ 1 ตอนที่ 4 ทางหมู่บ้านมีการจัดการในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยอย่างไรบ้าง สุขอนามัยของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทยในระยะเริ่มต้น ระหว่าง พ.ศ. 2503 – 2525 พัฒนามาจากการออกค่ายอาสาสมัครของนิสิตนักศึกษาที่เข้าไปในชนบทด้วยอุดมคติที่จะทำ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ต่อมาในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2537 เป็นต้นมาซึ่งเป็นช่วงของกระแส การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นผลให้การท่องเที่ยวมีแนวโน้มไปสู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โฮมสเตย์ ลักษณะนี้ประกอบด้วยบ้านพักชาวบ้านที่มีอยู่เดิมในชุมชนหรือหมู่บ้าน มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ บางส่วนภายในบ้านให้เป็นที่พักของนักท่องเที่ยว โดยที่เจ้าของบ้านยังคงพักอาศัยอยู่ในบ้านของตนอย่างเป็นปกติ โฮมสเตย์หมู่บ้านดำเนินกิจการภายใต้แนวคิดในการปฏิบัติต่อแขกผู้เข้ามาพัก เสมือนแขกที่มาเยือน ไม่ใช่ในฐานะของนักท่องเที่ยว และตระหนักว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็น เพียงรายได้เสริมจากอาชีพหลักของชุมชน โฮมสเตย์หมู่บ้านดำเนินการโดยชุมชนในรูปแบบของ คณะกรรมการ มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับสมาชิก การเงิน และแนวทางในการดำเนินงานและอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำเป็นลายลักษณ์อักษร

คุณบริบูรณ์ อินทรพรหมมา กล่าวว่า “ทางหมู่บ้านได้มีการช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นอย่างดี โดยมีการจัดตั้งกลุ่มรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้านขึ้น เช่น กลุ่มตำรวจบ้าน กลุ่มอาสาสมัคร ป้องกันฝ่ายพลเรือนเพราะทางหมู่บ้านอยู่ติดกับชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสามารถชี้เรือข้ามแม่น้ำโขงมายังท่าน้ำของหมู่บ้านได้และมีการค้าขายแลกเปลี่ยนกัน บางทีก็มีการลักลอบขนสิ่งผิดกฎหมายบ้างเป็นบางครั้ง เพราะเหตุนี้คณะกรรมการของหมู่บ้านจึงได้ จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนขึ้นและยังมีตำรวจตระเวนชายแดนและกลุ่มของทหารพรานเข้ามาดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับหมู่บ้านอยู่ตลอดจึงไม่ค่อยมีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้นมากนัก...” คุณบริบูรณ์ กล่าว

อย่างไรก็ตามเมื่อมีคนแปลกหน้าเข้ามาพักอาศัยอยู่มากๆหมู่บ้านก็จะมีความปลอดภัย น้อยลงจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยสอดส่องดูแลอยู่เสมอ เพื่อให้มีความหลากหลายในการดำรงความยุติธรรมในสังคม และมีการจัดตั้งกลุ่ม หรือ องค์กรใน ชุมชนขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวอยู่แล้วรู้สึกว่าจะมีความปลอดภัยในชีวิต

คำถามข้อที่ 2 ตอนที่ 4 ท่านคิดว่าการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

การดำเนินกิจการ โฮมสเตย์ใช้ต้นทุนที่ชุมชนมีอยู่โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยอื่น ๆ ที่ชุมชนไม่เป็นเจ้าของ กล่าวคือ ใช้บ้านของคนที่มีอยู่แล้วเป็นที่พักของนักท่องเที่ยว เพียงแต่ปรับปรุงและจัดบางส่วนไว้สำหรับจัดเป็นที่พักนักท่องเที่ยว ในการจัดนำเที่ยวก็อาศัยแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เช่น แหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรม แปลงเกษตรกรรม ป่าชุมชน หรือภูมิประเทศที่เป็นที่ตั้งของชุมชน มีความสวยงามและมีบรรยากาศที่เงียบสงบตามธรรมชาติ เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วศักยภาพของชุมชนที่จะพัฒนาเป็น โฮมสเตย์นั้นมักจะมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งอาชีพเกษตรกรรม และ หัตถกรรมในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ไม่ไกลจากชุมชนนัก

คุณสุบิน สมนึก กล่าวว่า “ส่วนมากชาวบ้านในหมู่บ้านประกอบอาชีพหลักคือการทำ การเกษตรอาชีพ โฮมสเตย์ถือเป็นอาชีพเสริมและอยากให้พัฒนาเป็นอาชีพหลักโดยมีการนำ วิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำที่พักโฮมสเตย์ หรือความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่ม มูลค่าของสินค้าให้มีความแปลกใหม่และมีราคาที่สูงขึ้น มีการสนับสนุนด้านต่างๆเช่น มี งบประมาณมาสนับสนุนด้านการแสดงเพื่อเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยว และการประกอบธุรกิจ โฮมสเตย์นั้นยังทำให้ชาวบ้านและคนในครอบครัวมีความรักความสามัคคีก็เพิ่มขึ้นมาก จึงทำให้ หมู่บ้านมีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและมีการทำเส้นทางการท่องเที่ยว มีกิจกรรม เสริมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีกิจกรรมเช่นการนั่งรถอีต๊อกชมทุ่ง กิจกรรมดำนา การแสดงดนตรี พื้นบ้าน การรับประทานอาหารพร้อมการแสดงล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักท่องเที่ยวมี ส่วนร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทั้งสิ้น และยังมีการรวมตัวของกลุ่มต่างๆเพื่อช่วยพัฒนาสังคม ความเป็นอยู่ของคนในหมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น...” คุณสุบิน กล่าว

ผลกระทบที่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ได้รับนั้นจึงจะมีทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบไป ด้วยในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือนก็จะมีเปลี่ยนแปลง ไปจากเดิมไม่มากนักน้อยเพราะต้องต้อนรับผู้ที่มาเยือนตลอดเวลา ดังนั้นพัฒนาการของการบริการ โฮมสเตย์จึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงร่วมด้วยอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านของการบริการที่พัก และอาหารรวมไปถึงการท่องเที่ยวอีกด้วย

คำถามข้อที่ 3 ตอนที่ 4 ท่านคิดว่าเมื่อเกิดการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ภายในหมู่บ้าน เกิดผล ดีหรือไม่ดี อย่างไรบ้าง

การดำเนินการโฮมสเตย์เป็นการรวมตัวกันของคนในชุมชนเพื่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้ทั้งเจ้าของบ้านพักและคนอื่น ๆ ในชุมชนที่มีส่วนในการผลิตสินค้าและให้บริการ เช่น เจ้าของร้านค้าชุมชน ผู้นำเที่ยว ผู้ผลิตสินค้าที่ระลึก เจ้าของรถรับจ้าง ปรากฏชาวบ้าน และผู้ประกอบการอาชีพอื่น ๆ ในชุมชน

คุณรัฐภรณ์ เชื้อเอี่ยม กล่าวว่า “การรวมตัวของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านดีขึ้น มีคนรู้จักมากขึ้น มีรายได้เข้าหมู่บ้าน มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้าพักของแขกและยังมีรายได้เสริมในด้านต่างๆ แม้ว่าโดยหลักการโฮมสเตย์จะเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้เสริม แต่แท้ที่จริงแล้วกลับมีความสำคัญต่ออาชีพหลักของชุมชน กล่าวคือมีการพัฒนาทั้งกระบวนการผลิตและกลยุทธ์การตลาดที่เน้นการตอบสนองตอบต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการขยายตลาดให้กว้างขึ้น ไปอีกด้วย ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของอาชีพหลักของชุมชนนั้น ๆ เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน การเกษตรปลอดสารพิษ โฮมสเตย์ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การจัดการเรื่องที่พักอาหาร สภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มิใช่การจัดการเพื่อนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เจ้าของบ้านและเจ้าของชุมชนนั่นเองจะเป็นผู้ที่อยู่กับมาตรฐานเหล่านั้น นับเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งชุมชนอีกด้วย ...”คุณรัฐภรณ์ กล่าว

ธุรกิจโฮมสเตย์ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากทางภาครัฐอยู่มากทั้งในด้านการบริหารและการประชาสัมพันธ์ อย่างที่กล่าวคือธุรกิจนี้เป็นแค่ธุรกิจของชาวบ้านภายในพื้นที่เท่านั้น การบริหารอย่างเป็นระบบต้องใช้ประสบการณ์บวกกับการศึกษาและพัฒนา ซึ่งในส่วนนี้ก็ต้องอาศัยทางภาครัฐเข้ามาช่วยขณะที่การบริหาร ธุรกิจนี้ผูกติดกับธุรกิจท่องเที่ยว หากมีการประชาสัมพันธ์จากทางภาครัฐ ธุรกิจนี้ก็จะเติบโตได้เป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ประกอบการก็จะมีพัฒนาการและความกระตือรือร้นอยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาที่พักแรมของตนเองและมีรายได้จากการประกอบธุรกิจนี้เป็นรายได้เสริมเพิ่มเติมจากอาชีพหลัก

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบของการส่งเสริมโฮมสเตย์ด้านเศรษฐกิจ

คำถามข้อที่ 1 ตอนที่ 5 เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมาในหมู่บ้านแล้ว ใครได้รับประโยชน์หรือรายได้บ้างนอกจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์

เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมาในหมู่บ้านทำขันทองแล้ว ทางเศรษฐกิจในหมู่บ้านทำขันทองก็เกิดผลดีขึ้น มีพวกชาวบ้านที่ทำการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการ

ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์จะทำการประกอบอาชีพต่างๆเช่นการเกษตรกรรม ปลูกพืชผักสวนครัว และนำผลิตภัณฑ์อื่นๆที่ในหมู่บ้านผลิตขึ้นมาวางขายในตลาดของหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

คุณ สี ศรีลาภย์ กล่าวว่า “เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้านทางเศรษฐกิจบ้านทำขันทองก็แย่ลงเพราะเมื่อก่อนทางหมู่บ้านทำขันทองไม่ได้ทำโฮมสเตย์ก็ไม่ค่อยมีรายได้เพิ่มขึ้นครอบครัวแต่ละครอบครัวในหมู่บ้านต่างทำการประกอบอาชีพเอง เช่น ทำการเกษตร ทำไร่ ทำสวน ทำนา แล้วก็นำไปขายก็ได้เงินมาพอที่จะใช้จ่ายได้แต่ไม่ค่อยมีเงินเก็บทางหมู่บ้านก็มีการปรึกษากันว่าเห็นหมู่บ้านอื่นเค้าทำโฮมสเตย์ภายในหมู่บ้านก็เลยคุยกันว่าเราทำโฮมสเตย์ในหมู่บ้านดีไหมทางคนในหมู่บ้านก็จะมีการได้เสริมเพิ่มขึ้นด้วยก็เลยนำไปเสนอที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต) บ้านแซวมีการพัฒนาในหมู่บ้านและลงรายชื่อว่าใครจะทำการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์บ้าง” คุณ สี ศรีลาภย์ กล่าวทิ้งท้าย

เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นในหมู่บ้านทำขันทองแล้วทางชาวบ้านในหมู่บ้านและละแวกหมู่บ้านก็ได้ประโยชน์ไปด้วย เนื่องจากทางหมู่บ้านก็มีอาชีพของตนเองอยู่แล้วก็เลยมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆขึ้นมา เช่น กลุ่มผ้าทอแปรรูป กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ถ้าเกิดมีแขกมาเข้าพักเป็นคณะ ทัวร์ หรือมีนักศึกษาจากค่ายอาสาสมัครทางเจ้าบ้านจะพาไปคู่วิถีการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้านทำขันทองแต่ละกลุ่มก็มีการนำสินค้าผลิตภัณฑ์มาวางขายในตลาดของชุมชนและให้แขกชิมมีของที่ระลึกให้แขกซื้อทางชาวในหมู่บ้านทำขันทองก็มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นในครอบครัวและในหมู่บ้านเราอีกด้วย

คำถามข้อที่ 2 ตอนที่ 5 ธุรกิจโฮมสเตย์มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพต่างๆอย่างไร

แต่เดิมยังไม่มีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์เกิดขึ้นทางหมู่บ้านไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เลยเพราะมีคนสูงอายุไม่รู้จะทำอะไรก็ทอผ้าไปเรื่อยๆบางทีก็นำไปฝากขายในท้องตลาดอื่นๆบางทีก็นำมาขายในตัวอำเภอเชียงแสนทางอำเภอเชียงแสนจะจัดทำการเปิดตลาดนัดใหญ่ทุกวันอาทิตย์ของเดือนทำให้ชาวบ้านทางตำบลบ้านแซวประกอบอาชีพนี้ก็จะนำมาขายในตัวอำเภอเชียงแสน

คุณ ทวีป คำหอม กล่าวว่า “ถ้าทางหมู่บ้านมีการพัฒนาฝีมือการทำผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเพิ่มมากขึ้นก็จะเป็นประโยชน์แก่ชาวบ้านเพิ่มขึ้น เนื่องจากทางหมู่บ้านทำขันทองได้มีการทำโฮมสเตย์ขึ้นมาแล้วเราก็จะนำสินค้าที่เราทำไปวางขายในตลาดของหมู่บ้าน เช่น ทำกระเป๋าคู่ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดมือ ผ้าทอแปรรูป พืชผักผลไม้ต่างๆและมีการสาธิตการทำผลิตภัณฑ์นั้นให้แก่

นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวอาจเกิดความสนใจในตัวผลิตภัณฑ์และซื้อเป็นของที่ระลึกไปฝาก
ลูกหลานหรือญาติ พี่น้อง ของเค้าก็ได้...” คุณ ทวีป คำหอม กล่าวทิ้งท้าย

กลุ่มอาชีพต่างๆในกลุ่มได้มีการพัฒนาสินค้าให้เพิ่มขึ้นและได้มาตรฐาน โดยมีครูจาก
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อำเภอเชียงแสน มาสาธิตการทำผลิตภัณฑ์อื่นๆที่ทางหมู่บ้าน ไม่มี เช่น
การทำกระเป๋า ทำผ้าเช็ดหน้า ทำผ้าเช็ดมือ การแปรรูปผ้าทอให้มีการทอผ้าเป็นรูปต่างๆที่ไม่ซ้ำกัน
และตั้งราคาให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีราคาขายที่สูงขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

คำถามข้อที่ 3 ตอนที่ 5 ท่านมีความคาดหวังกับธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้านของท่านอย่างไรบ้าง

คุณ บุญโฮม วงศ์ศรีแก้ว เป็นตัวแทนของกลุ่มอาชีพอื่นๆ กล่าวว่า

1. อยากมีแหล่งเพาะพันธุ์ของกลุ่มจิ้งหรีดที่กว้างและสะดวกต่อการบริโภคและ
จัดเป็นโรงเรือนที่สามารถมองหาได้ง่ายมีเครื่องมือในการเลี้ยงที่ทันสมัย
2. อยากให้ธุรกิจโฮมสเตย์เป็นทางการกว่านี้และมีการจัดให้เป็นระบบมีการพัฒนา
กลุ่มต่างๆในหมู่บ้านเพิ่มขึ้น
3. อยากให้มีหน่วยงานต่างๆได้ไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ทำให้ผู้คนหรือนักท่องเที่ยวได้
รู้จักมากกว่านี้
4. อยากให้มีเจ้าหน้าที่หรือชาวบ้านในหมู่บ้านติดไฟหน้าบ้านทุกหลังคาเรือนและทำ
ถนนทางเข้าหมู่บ้านให้ดีกว่านี้
5. อยากให้มีนักท่องเที่ยวมาพักเยอะๆและพัฒนาให้ดีกว่านี้เป็นทางการมากกว่านี้
6. อยากให้ทุกหลังคาเรือนทำธุรกิจโฮมสเตย์เหมือนกันทั้งหมดหลังคาและมีคนรู้จัก
เยอะๆมากขึ้น
7. กลุ่มเลี้ยงโค อยากให้มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงโคและมีเครื่องอัดหญ้าให้โค
8. อยากให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันและปรึกษาหารือกันง่ายขึ้น
9. อยากให้มีความส่งเสริมทุกๆด้านให้ดีกว่าเดิม
10. อยากให้มีกลุ่มทอผ้ามาช่วยกันทำผลิตภัณฑ์เพิ่มและอยากได้สถานที่ที่กว้างสามารถ
ทำให้หลายคนไม่มีความแออัดกันในการทำงาน

ทางหมู่บ้านท่าขันทองมีความคาดหวังว่ามีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์จะเป็นผลดีต่อคน
ในหมู่บ้านทุกคนและอยากให้ชาวบ้านทุกคนร่วมมือกันปรับปรุงและพัฒนาโฮมสเตย์กลุ่มอาชีพ
ต่างๆให้ได้มาตรฐานมากกว่านี้และเป็นที่ยู๊จกของคนทั่วไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์ บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาในเรื่องของผลกระทบที่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้รับและมีผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบของการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ซึ่งเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว จำนวน 50 ชุด จากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาคือเพศชาย 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ตามลำดับ ส่วนข้อมูลด้านอายุ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไปมากที่สุด 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปีน้อยที่สุด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ตามลำดับ

ส่วนข้อมูลด้านอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม สอนอาชีพเกษตรกรรม เป็นอาชีพที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมากที่สุด 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ตามลำดับ

ข้อมูลด้านกลุ่มสมาชิกของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มโฮมสเตย์เป็นกลุ่มอาชีพที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบมากที่สุด 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มรักษาความปลอดภัย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้เลี้ยงกบ กลุ่มผู้ทอเสื่อ และ อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน น้อยที่สุด กลุ่มละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

2. ผลกระทบทั้งทางด้านบวกและด้านลบของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้าน ท่าขันทอง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบด้านบวก หลังจากที่ได้ตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ขึ้นมา หมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากอย่าง เห็นได้ชัดเจน คือ ได้มีการก่อตั้ง โครงการหน้าบ้าน นำมอมเกิดขึ้นมา เพื่อที่จะได้ให้ชาวบ้านเกิดการตื่นตัวหัน มาช่วยกันรักษาความสะอาดบ้านและบริเวณรอบๆ

หมู่บ้าน และมีการรณรงค์ การจัดบ้านให้ถูกสุขลักษณะ โดยเฉพาะการทำความสะอาด 3ห้อง คือ ห้องนอน ห้องน้ำ และห้องครัว ให้มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ เพื่อที่จะได้เป็นตัวอย่างของ บ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มโฮมสเตย์อีกด้วย และที่สำคัญคือ ได้ช่วยกันฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญให้กลับมาน่าเที่ยวน่าไปสัมผัส อีกครั้ง

ผลกระทบด้านลบ เมื่อมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านทำขันทอง ทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก จึงมีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อการประกอบธุรกิจ ตั้งโรงงานตัวอย่าง คือ โรงงานเจียงแสน ฟู๊ด โปรดักส์ ซึ่งเป็น โรงงานดองผักกาดดอง ทำให้เกิดการปล่อยน้ำเสีย ซึ่งส่งกลิ่นเหม็นภายในหมู่บ้าน

ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบด้านบวก จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าชาวภาคอีสานเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมต่างๆ ก็มีความแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นและแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆของไทยอย่าง เห็นได้ชัด ทั้งวัฒนธรรมทางการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนา ซึ่งเราสามารถสังเกตรูปแบบวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชาวอีสานผ่านทางประเพณีต่างๆ ที่ชาวอีสานจัดขึ้นซึ่งสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมอีสานได้เป็นอย่างดี แม้ว่าจะไปที่ใดพวกเค้าก็จะรักษาวัฒนธรรมของตนไว้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเอาเป็นแบบอย่างเป็นอย่างยิ่ง

ผลกระทบด้านลบ วัฒนธรรมและประเพณีของชาวบ้านทำขันทองมีการเปลี่ยนแปลงในด้านลบเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับกรณีที่นักท่องเที่ยวนำเอาวัฒนธรรมต่างถิ่นมา แลกเปลี่ยน ซึ่งผลกระทบในทางด้านลบนี้ก็จะเป็นความกังวลของผู้สูงอายุที่กลัวการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมของตนจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากลูกหลานได้รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ เท่านั้น

ผลกระทบด้านสังคม

ผลกระทบที่ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ได้รับนั้น จะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ไปด้วยในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตประจำวันของครัวเรือนก็จะมีเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนักน้อยเพราะต้องต้อนรับผู้ที่มาเยือนตลอดเวลา ดังนั้นพัฒนาการของการบริการโฮมสเตย์จึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงร่วมด้วยอย่างสม่ำเสมอทั้งในด้านของการบริการที่พักและอาหารรวมถึงการท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านบวก การประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านดีขึ้น มีคนรู้จักมากขึ้น มีรายได้เข้าหมู่บ้าน มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้คนในหมู่บ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเข้าพักของแขกและยังมีรายได้เสริมในด้านต่างๆ แม้ว่าโดยหลักการ โฮมสเตย์จะเป็นกิจการที่ก่อให้เกิดรายได้เสริม แต่แท้ที่จริงแล้วกลับมีความสำคัญต่ออาชีพหลักของชุมชน กล่าวคือมีการพัฒนาทั้งกระบวนการผลิตและกลยุทธ์การตลาดที่เน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

อีกทั้งเป็นการขยายตลาดให้กว้างขึ้น ไปอีกด้วย ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของอาชีพหลักของชุมชน นั้น ๆ เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน การเกษตรปลอดสารพิษ โสมสตัยยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน การจัดการเรื่องที่พัก อาหาร สภาพแวดล้อม ตลอดจนการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มิใช่การจัดการเพื่อนักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่เจ้าของบ้านและเจ้าของชุมชนนั่นเองจะเป็นผู้ที่อยู่กับมาตรฐานเหล่านั้น นับเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนทั้งชุมชน

ผลกระทบด้านลบ คือ เมื่อมีการรวมตัวและการรวมกลุ่มทำอาชีพต่าง ๆ แล้ว การรวมกลุ่มนี้เองจะทำให้เกิดปัญหาในด้านของความขัดแย้ง ความไม่ลงรอยกันของคนในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการจัดสรรรายได้ที่ไม่ทั่วถึง และในเรื่องของ งบประมาณต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อขัดแย้งและข้อพิพาทขึ้นภายในหมู่บ้าน ซึ่งเมื่อเกิดกรณีนี้ขึ้น จะมีการจัดการปัญหาภายในหมู่บ้านและสร้างความสามัคคีร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมยังไม่มีมีการประกอบธุรกิจโสมสตัยเกิดขึ้นทางหมู่บ้าน ไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เลยเพราะมีคนสูงอายุไม่รู้อะไรก็ทอผ้าไปเรื่อยๆบางที่ก็นำไปฝากขายในท้องตลาดอื่นๆบางที่ก็นำมาขายในตัวอำเภอเชียงแสน

ผลกระทบด้านบวก

เมื่อมีการประกอบธุรกิจโสมสตัยขึ้นในหมู่บ้านทำขันทองแล้วทางชาวบ้านในหมู่บ้านและละแวกหมู่บ้านก็ได้ประโยชน์ไปด้วย เนื่องจากทางหมู่บ้านก็มีอาชีพของตนเองอยู่แล้วก็เลยมีการจัดตั้งกลุ่มต่างๆขึ้นมา เช่น กลุ่มผ้าทอแปรรูป กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มเลี้ยงโค กลุ่มอาหารพื้นบ้าน ถ้าเกิดมีแขกมาเข้าพักเป็นคณะ ทัวร์ หรือมีนักศึกษาจากค่ายอาสาสมัครทางเข้าบ้านจะพาไปดูวิถีการดำรงชีวิตของคนในหมู่บ้านทำขันทองแต่ละกลุ่มก็มีการนำสินค้าผลิตภัณฑ์มาวางขายในตลาดของชุมชนและให้แขกชิม มีของที่ระลึกให้แขกซื้อทางชาวในหมู่บ้านทำขันทองก็มีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นในครอบครัวและในหมู่บ้าน

ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว หากมีการใช้ประโยชน์ก็ต้องมีการดูแลรักษาและสร้างกติกาเพื่อการใช้อย่างยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวได้สร้างโอกาสให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติท้องถิ่น การจัดการทางวัฒนธรรมมีความจำเป็นและต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเลือกนำเสนอในสิ่งที่เป็นสาระและสอดคล้องกับวิถีชุมชน โดยผลทางสังคมยังพบเห็นในลักษณะเมื่อใครยิวสาวได้สาวเอา จึงควรมีข้อกำหนดหรือมาตรการด้านการบริหารจัดการโสมสตัยที่คนในชุมชนมีความ ตระหนักและร่วมมือกันสร้างกฎระเบียบ ที่มีการกระจายรายได้อย่างยุติธรรม และการท่องเที่ยวยังเป็นรายได้เสริมและมีส่วนร่วมกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน สร้างรายได้ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านลบ

เมื่อมีการจัดการธุรกิจที่เฟื่องฟูแล้วจึงจะมีการลงทุนของนักธุรกิจในเรื่องของกิจการต่าง ๆ เช่น มีการกว้านซื้อที่ดินเพื่อเปิดร้านอาหาร ร้านขายของ ทำให้เกิดการแข่งขันกันในด้านของราคาผลิตภัณฑ์ ทำให้สินค้าต่าง ๆ นั้นมีราคาที่สูงขึ้น และการริเริ่ม โครงการธุรกิจต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ทำให้ภูมิทัศน์ของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ความคาดหวังของผู้ประกอบการโฮมสเตย์และผู้ประกอบอาชีพกลุ่มอาชีพ ต่าง ๆ ในหมู่บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย คือ มีความต้องการอยากจะให้ธุรกิจโฮมสเตย์นี้พัฒนาต่อไปในอนาคต ส่วนความคาดหวังอื่น ๆ ที่ต้องการอยากให้มีการพัฒนาโฮมสเตย์ให้มีมาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานจากส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นที่เชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ทั้งความคาดหวังที่อยากให้มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ โฮมสเตย์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น

ส่วนในด้านความคาดหวังของผู้ประกอบอาชีพกลุ่มต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน มีความคาดหวังคือ อยากให้มีการพัฒนาตัวสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้ได้รับ การยอมรับและได้มาตรฐานเพื่อการที่จะสามารถขึ้นราคาเพื่อนำกำไรไปปรับปรุงตัวผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงการนำรายได้ที่ได้เพิ่มมากขึ้นไปจุนเจือค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว และกลุ่มต่าง ๆ มีความคาดหวังที่จะต้องการมีวัสดุและอุปกรณ์ช่วยในการประกอบอาชีพและผลิตสินค้า ในกรณีของกลุ่มเลี้ยงโค ต้องการให้มีเครื่องอัดหญ้า เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระและต้นทุนในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยไม่จำเป็น เช่น กำลังแรงงาน ค่าน้ำมันรถ เป็นต้น

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เมื่อชุมชนมีชื่อเสียงด้านท่องเที่ยว เกิดการกว้านซื้อที่ดินของนายทุน พร้อมกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ของเสียและสิ่งปฏิกูล ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งหากชุมชนไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ก็จะเป็นมลภาวะ

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม การดัดแปลงวิถีชุมชน ประเพณีวัฒนธรรม มาใช้เพื่อการแสดงให้นักท่องเที่ยวได้รับชมเป็นจุดขาย โดยปรับระยะเวลาการแสดงให้เหมาะสมกับเวลาของ

นักท่องเที่ยง ทำให้ พืชการใหญ่ถูกปรับย่อให้เหลือสั้นลง ซึ่งข้อดีคือทำให้ได้อุณหภูมิ
 ศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนได้เรียนรู้และสืบต่อไป

ผลกระทบด้านสังคม ผู้ได้รับประโยชน์ และหรือ เข้าถึงทรัพยากร คือชนชั้นนำในชุมชน
 คือคนที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ และจะเป็นผู้กำหนดเกณฑ์เพื่อให้เกิดมาตรฐาน ที่
 ทำให้คนระดับกลางหรือล่างในชุมชนขาดโอกาส กลุ่มผู้นำจะไม่ค่อยทำงานสนับสนุนกันและกัน
 เช่น หากผู้ใหญ่บ้าน/กำนันทำโฮมสเตย์ อนาคตจะไม่เข้ามาสนับสนุนจึงเกิดช่องว่างระหว่างกลุ่ม
 ต่างๆในด้านข้อมูลข่าวสารและที่ยืนบนพื้นที่ สาธารณะ การมีพี่เลี้ยงที่มีกระบวนการทำงานเพื่อ
 สร้างการมีส่วนร่วม หรือชุมชนมีฐานงานอื่นที่เหนียวแน่น เป็นทุนที่สำคัญในการสร้างฐานที่
 เข้มแข็งเรื่องการบริหารจัดการ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้จากการท่องเที่ยวยังเป็นรายได้เสริมกลุ่มนักท่องเที่ยว
 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนไทย/คูงาน รายได้กระจุกอยู่ในกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนไม่มากจึงไม่
 สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้ทั้งหมด ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องในชุมชนได้รับผลประโยชน์จาก
 การมีโฮมสเตย์ และการเติบโตของร้านค้าหรือร้านขายของที่ระลึก จะสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจ
 ภาพรวมมากกว่าการท่องเที่ยว

สอดคล้องกับแนวคิดของธนิฐา มณีโชติ (2548) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการ
 ท่องเที่ยว(สพท.) เสนอว่า จากการประมวลผลกระทบทั้งสี่ด้านข้อดังกล่าว
 พบว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทรัพยากรท่องเที่ยว หากใช้ประโยชน์ก็ต้องมีการดูแลรักษาและ
 สร้างกติกาเพื่อการใช้อย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวสร้างโอกาสให้เกิดการอนุรักษ์/ฟื้นฟู
 ทรัพยากรธรรมชาติและ วัฒนธรรมชาติท้องถิ่น การจัดการทางวัฒนธรรมมีความจำเป็นและต้อง
 เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเลือกนำเสนอในสิ่งที่เป็นสาระและสอดคล้องกับวิถี
 ชุมชนตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างการกินอยู่อย่างพอเพียงเช่น การปลูกผัก
 ปลูกต้นไม้ เพื่อสร้างทรัพยากรที่เพิ่มมากขึ้นและสามารถสร้างเป็นจุดสนใจหรือจุดท่องเที่ยว
 ภายในชุมชน เพื่อกำหนดพื้นที่ท่องเที่ยวที่หลากหลายทางเลือกในชุมชน และสอดคล้องกับ
 แนวคิดของอาจารย์ชลิดา รินทร์พรหม (2544) ที่กล่าวว่าผลการศึกษผลกระทบโฮมสเตย์ไทย
 พบว่า ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม คือ ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น เช่น การ
 เพิ่มขึ้นของป่าชายเลน เมื่อชุมชนมีชื่อเสียงเริ่มมีคนภายนอกเข้ามาซื้อที่ดิน การพังทลายของดินริม
 ตลิ่ง เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไปในช่วงสงกรานต์ ของเสียที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากชุมชน
 ใกล้เคียงไม่ได้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านที่ทำโฮมสเตย์ เช่น น้ำเสียที่มีจาก
 ชุมชนใกล้เคียงมลภาวะทางเสียงที่เกิดจากโรงงานทำผักกาดทองหลายชุมชนจัดการได้ แต่บาง
 ชุมชนไม่สามารถจัดการได้ เนื่องจากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนขีดความสามารถในการรองรับ

ผลการศึกษาค้นคว้าได้สะท้อนถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ว่า การท่องเที่ยวเปรียบเสมือนดาบสองคม คือ การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน และท่องเที่ยว ศึกษาดูงาน แต่ในขณะเดียวกันได้ถูกมองว่าเป็นกลไกหนึ่งที่เป็นตัวเร่งให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านลต่อวิถีและรูปแบบในการดำรงชีวิต สังคม ศิลปวัฒนธรรม ของชุมชนในแหล่งศึกษาดูงาน และแหล่งท่องเที่ยว โดยผลกระทบดังกล่าว มีแนวโน้มว่าจะขยายความรุนแรงและครอบคลุมพื้นที่เพิ่มมากขึ้น จนอาจมีผลกระทบต่อระบบการตลาดธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเชียงรายให้เกิดความเสื่อมถอยและไม่นิยมอีกต่อไป

ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าได้สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมาของ ระพีพรรณ ทองหล่อ และคณะ (2545 ,หน้า 39) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่เกิดจากการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาจังหวัดน่าน ว่าการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของชุมชนที่ชัดเจนมากที่สุด โดยทำให้ประชาชนมีรายได้ที่เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น ชาวบ้านมีอาชีพใหม่จากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากการประกอบอาชีพการเกษตร สุรีย์ ปัญญาอนุพงษ์ (2545 ,หน้า 87-88) เกริกเกียรติ พิพัฒนเสวีธรรม (2530 ,หน้า 53) และวิชัย เทียนน้อย (2540 ,หน้า 5-7) อ้างใน ระพีพรรณ ทองหล่อ (อ้างแล้ว) ได้อธิบายถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่นอกจากจะส่งผลกระทบในด้านบวกที่เกี่ยวกับการเพิ่มขึ้นของรายได้แล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบ ได้โดย การเกิดการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวเท่านั้น นอกจากจะเป็นการกระจายรายได้ที่เดิมก็มีการได้เปรียบเสียเปรียบ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จึงส่งผลให้ค่าครองชีพของคนในชุมชนที่สูงขึ้น จนมีผลต่อผู้ที่มียาได้น้อยทำให้เกิดการใช้ชีวิตอยู่ได้อย่างยากลำบาก

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงไม่ได้มีผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวในการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลกระทบที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อสภาพดังกล่าวเช่นกัน แต่จะเกิดขึ้นอย่างช้า ๆ จนแทบจะไม่มีใครรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงนั้น นอกจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ที่แวดล้อมเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชักจูงให้เกิดการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยว จึงเป็นโอกาสเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่เอาใจใส่ต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่น รวมทั้งความอ่อนแอของสังคมและวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากการยอมรับวัฒนธรรมและความเจริญของสังคมภายนอกตลอดจน การขาดความรู้ความเข้าใจถึงแก่นแท้ของวัฒนธรรม ประเพณีอันเป็นของตนเอง กระแสวัฒนธรรมต่างถิ่นจึงสามารถเข้ามาแทรกแซงและผสมผสานกับสิ่งที่มีอยู่เดิม ได้โดยง่าย ทั้งนี้ชุมชนส่วนใหญ่ทราบถึงปัญหาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี แต่ทุกคนยังคงต้องการให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง เช่นเดียวกับกับภาครัฐและเอกชนที่มองข้าม

ผลกระทบดังกล่าว โดยให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งมักถูกใช้เป็นข้ออ้างในการทำงานและการกำหนดนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

ในการจัดการการท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากทิศทางการพัฒนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันแล้ว รูปแบบการท่องเที่ยวที่อาศัยพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่และการจัดการการท่องเที่ยวที่อยู่บนพื้นฐานความต้องการของชุมชนและการมีส่วนร่วมในกระบวนการการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมและการสนับสนุนด้านนโยบาย ทุนทรัพย์ ต่อการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านการจัดการทรัพยากรจากภาครัฐและภาคเอกชน เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่ชุมชน ตลอดจนการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดแก่กลุ่มชาวบ้าน ทั้งนี้หากมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการพัฒนาที่เกิดขึ้น ความเป็นชุมชนดั้งเดิมระบบท้องถิ่นอาจถูกทำลายหรือกลืนเข้าไปด้วยวัฒนธรรมต่างถิ่น ที่เข้ามาพร้อมกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นแนวทางการสร้างภูมิทัศน์ทางนของชุมชนและป้องกันผลกระทบด้านลบที่ชุมชนไม่พึงปรารถนา

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

1.ควรมีการทำโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง โดยเริ่มตั้งแต่ในระดับท้องถิ่นคือ ระดับตำบล ไปจนถึง การทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งที่พักรวมไปถึงสถานที่ศึกษาดูงานในระดับจังหวัด

2.ควรมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง โดยการจัดแบ่งเวร และเฉลี่ยนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการหมุนเวียนการรับนักท่องเที่ยวให้ครบทุกหลังคาเรือน

3.ควรนำแนวทางในเรื่องของการบริหารจัดการ ไปใช้ขยายผลในการพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต

4.แนะนำแนวทางการป้องกันและรัก ษาภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้าน ให้มีการพัฒนาขึ้นมากเรื่อยๆ โดยการนำโครงการ หน้าบ้าน นามอง มาประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง

5.สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ขึ้นมาเพิ่มเติม โดยการจัดประเพณี หรือเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

6. ผลักดันให้ทุกหลังคาเรือนภายในหมู่บ้านที่มีศักยภาพเพียงพอต่อการรับการประเมินมาตรฐาน โฮมสเตย์ ให้เข้าร่วมกลุ่มและเป็นสมาชิกโฮมสเตย์ เพื่อที่จะได้มีแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นในอนาคต

7. ผลักดันให้สินค้าต่าง ๆ ที่มีการผลิตขึ้นภายในกลุ่มต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ให้มีการได้รับมาตรฐานและผ่านการประเมินในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ให้มีราคาที่สูงขึ้น ทั้งนี้จึงเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้ผลิตกลุ่มต่าง ๆ ให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเกิดการกระตุ้นและเกิดการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ระหว่างโฮมสเตย์ 2 แห่ง ที่มีการศึกษาในเรื่องของ ผลกระทบที่เกิดจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์และศึกษาถึงแนวทางการแก้ไข และรวมไปถึงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ที่ยั่งยืนในอนาคตต่อไป

ควรมีการสร้างรูปแบบในการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงผู้คน หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึงและมีความชัดเจนมากที่สุดเพื่อการสร้างความสำเร็จที่ง่าย ไม่สับสน เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ วิทยุชุมชน รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ตามงานสังคมต่าง ๆ เพื่อให้สื่อมวลชนในทุกแขนงรับทราบและมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ควรมีการสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ให้นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ใช้ในด้านของการวางแผนในการสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านท่าขันทอง ต่อไป

บรรณานุกรม

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง.(ออนไลน์). <http://www.nesdb.go.th/SufficiencyEcon/main.htm> .2549.

จุฑาทิพย์ ภัทราวาท และคณะ.แนวทางการพัฒนาเครือข่ายกลุ่ม และองค์กรประชากรในพื้นที่
จังหวัด .กรุงเทพมหานคร:หจก ซีโน ดีไซน์ , 2542.

ชลิดา รินทร์พรหม และคณะ.รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ .การศึกษาความยั่งยืนของโฮมสเตย์ ภาค
ภาคอีสาน.พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร.2544.

ไพฑูรย์ นิยมนา และคณะ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ . การพัฒนาเครือข่ายโฮมสเตย์ภาคอีสานใต้.
สกว.(7-25) .

ศศิธร นิธิปรีชา และคณะ. ภาวะผู้นำของกลุ่มที่พักโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเขตอีสานใต้.
นครราชสีมา. 2541.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์และคณะ.ภาวะผู้นำทฤษฎีปฏิบัติ. คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
2542.

เสรี พงศ์พิศ.วิธีทำและวิธีคิด แผนชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง.กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไทย.2550.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล : นายนิรันดร์ เมืองวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด : 2 เมษายน 2530
ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 14 หมู่ 4 ตำบล ป่าซาง อำเภอ เวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย
57210

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านป่าซางเหนือ ตำบลป่าซาง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนวัดเวียงชัยพิทยา ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	วิทยาลัยการอาชีพเวียงเชียงรุ้ง เอกบริหารธุรกิจ สาขางานการบัญชี
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เอกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สาขางานการโรงแรม และการบริการ
ระดับปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เอกการจัดการธุรกิจโรงแรม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ – สกุล : นางสาว เพ็ญนภา อินทะนะ
วัน เดือน ปีเกิด : 7 เดือน พฤศจิกายน 2530
ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 31 หมู่ 7 ตำบล ท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย
จังหวัดเชียงราย 57180

ประวัติการศึกษา:

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านท่าก้อพลับพลา อำเภอแม่สรวย
ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม อำเภอ เวียงป่าเป้าวิทยาคม
ระดับอนุปริญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย วิชาเอกการจัดการ โรงแรม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ : นายวัฒนพงษ์ สืบแสน
วัน เดือน ปีเกิด : 06 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2530
ที่อยู่ : บ้านเลขที่ 31 หมู่ที่ 5 ต. สระ อ. เชียงม่วน จ. พะเยา
รหัสไปรษณีย์ 56160

ประวัติการศึกษา:

ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านทางหนอง อำเภอเชียงม่วน
จังหวัดพะเยา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม อำเภอเชียงม่วน
จังหวัดพะเยา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเชียงม่วนวิทยาคม อำเภอเชียงม่วน
จังหวัดพะเยา
ระดับอนุปริญญา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย วิชาเอก ธุรกิจการโรงแรม
ชั้นปีที่ 2
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จังหวัดเชียงราย
วิชาเอก การจัดการโรงแรม ชั้นปีที่ 4

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ : นางสาวศิริจันทร์ เชื้อเมืองพาน
วัน เดือน ปีเกิด : 4 เมษายน 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน : 190 ม. 1 ต. เวียง อ. เชียงแสน จ. เชียงราย 57150

ประวัติการศึกษา :

ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านสบรวก ต. เวียง อ. เชียงแสน
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ต. เวียง อ. เชียงแสน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เอกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สาขางานการโรงแรม และการบริการ
ระดับปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เอกการจัดการโรงแรม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ : นางสาววัลยา คำซอน

วัน เดือน ปีเกิด : 1 ตุลาคม 2531

ที่อยู่ปัจจุบัน : บ้านเลขที่ 291 หมู่ 1 ตำบล เวียง อำเภอ เชียงแสน จังหวัด เชียงราย 57150

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านสบรวก ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน
ระดับมัธยมศึกษา	โรงเรียนเชียงแสนวิทยาคม ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย เอกอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สาขางานการโรงแรม และการบริการ
ระดับปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เอกการจัดการโรงแรม

ภาคผนวก ก

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

อาจารย์สุกฤตา ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม
ตำแหน่ง คณาจารย์ประจำ โปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วุฒิการศึกษา

ปริญญาโท

วิชาเอก บธ.ม.การจัดการทั่วไป

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ปริญญาตรี

วิชาเอก ศศ.บ.อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สถานศึกษา สถาบันราชภัฏเชียงราย

ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

อาจารย์พัชรี ธวัชโชติ
ตำแหน่ง คณาจารย์ประจำ โปรแกรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วุฒิการศึกษา

ปริญญาโท

วิชาเอก ศศ.ม.การจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

ปริญญาตรี

วิชาเอก ศศ.บ.อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

แบบวิเคราะห์ค่า
แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย
หัวข้อวิจัย ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์
กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชื่อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ		คะแนนเฉลี่ย	ผลการวิเคราะห์
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2		
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ					
1	ชื่อ – สกุล	1	1	1	ใช้ได้
2	อายุ	1	1	1	ใช้ได้
3	เพศ	1	1	1	ใช้ได้
4	อาชีพ	1	1	1	ใช้ได้
5	กลุ่มสมาชิก	1	1	1	ใช้ได้
ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม					
1	หลังจากที่ทางหมู่บ้านได้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แล้ว ภูมิทัศน์ของหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร	1	1	1	ใช้ได้
2	ท่านมีความรู้สึกอย่างไรที่บรรยากาศโดยรอบนั้นเปลี่ยนแปลงไปท่านคิดว่าดีหรือไม่เพราะเหตุใด	1	1	1	ใช้ได้
3	ทางหมู่บ้านมีขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นหลังจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์หรือไม่ถ้ามีเพิ่มขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใดและหมู่บ้านมีวิธีในการกำจัดขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม					
1	ท่านมีวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยวในด้านใดบ้าง และอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
2	ผลกระทบในด้านวัฒนธรรมที่เกิดจากการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีอะไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้

แบบวิเคราะห์ค่า

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

หัวข้อวิจัย ผลกระทบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์

กรณีศึกษา โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		คะแนนเฉลี่ย	ผลการวิเคราะห์
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2		
3	นักท่องเที่ยวมีการนำเอาวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาแลกเปลี่ยนภายในหมู่บ้านหรือไม่ในด้านใดบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม					
1	ทางหมู่บ้านมีการจัดการในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยอย่างไรบ้างสุขอนามัยของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
2	ท่านคิดว่าการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
3	ท่านคิดว่าเมื่อเกิดการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ภายในหมู่บ้าน เกิดผล ดีหรือไม่ดีอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้
ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ					
1	เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมาในหมู่บ้านแล้วใครได้รับประโยชน์หรือรายได้บ้างนอกจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์	1	1	1	ใช้ได้
2	ธุรกิจโฮมสเตย์มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพต่างๆอย่างไร	1	1	1	ใช้ได้
3	ท่านมีความคาดหวังกับธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้านของท่านอย่างไรบ้าง	1	1	1	ใช้ได้

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

คำถามข้อที่ 1 : ทางหมู่บ้าน โสมสเตย์ ได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องใดบ้าง
และมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 2 : เมื่อมีการประกอบธุรกิจ โสมสเตย์เกิดขึ้นแล้ว ทางหมู่บ้านมีผลกระทบที่
เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของประชาชนหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 : นักท่องเที่ยวได้มีการนำเอาวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาแลกเปลี่ยนภายในหมู่บ้าน
หรือไม่ด้านใดบ้าง และท่านมีความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคม

คำถามข้อที่ 1 : เมื่อมีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แล้ว ทางหมู่บ้านมีการจัดการในเรื่องของการรักษาความปลอดภัยอย่างไรบ้าง มีอาชญากรรมเกิดขึ้นหรือไม่ สุขอนามัยของหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 2 : ท่านคิดว่าการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมา มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตประจำวันของคนในครอบครัวท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 : ท่านคิดว่าเมื่อเกิดการรวมตัวของกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ภายในหมู่บ้าน เกิดผล ดีหรือไม่ดี อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

คำถามข้อที่ 1 : เมื่อมีการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ขึ้นมาในหมู่บ้านแล้ว ใครได้รับประโยชน์หรือ
รายได้บ้างนอกจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 2 : ธุรกิจโฮมสเตย์มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อย่างไรบ้าง เช่น การขาย
ผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น ขายได้ราคาที่สูงขึ้น เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำถามข้อที่ 3 : ท่านมีความคาดหวังกับธุรกิจโฮมสเตย์ในหมู่บ้านของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้ให้ข้อมูล

ลงชื่อ.....
(.....)

ผู้สัมภาษณ์ / บันทึก

.....
...../...../.....

ภาคผนวก ข

สิ่งแวดล้อมในหมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง

พืชผักสวนครัว และ วิธีการจัดเก็บขยะแบบยั่งยืน

วัฒนธรรม และ อาหาร บ้านท่าช้างทอง

สภาพสังคม และ การรวมตัวของ คนในชุมชน

เศรษฐกิจในหมู่บ้านท่าขันทอง

กลุ่มอาชีพทอเสื่อ และวัตถุดิบที่ใช้ในการทอเสื่อ

กลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงกบ

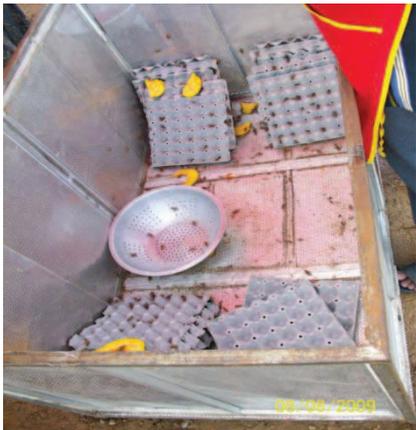
กลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก

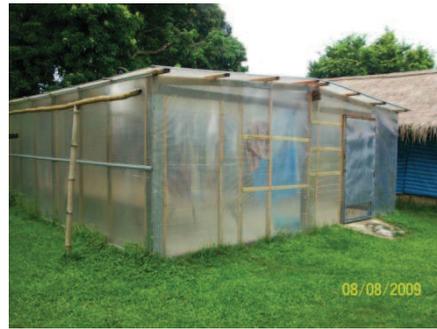
กลุ่มอาชีพแปรรูปผ้าทอ (อีสาน)

กลุ่มผู้เลี้ยงโค

กลุ่มอาชีพผู้เลี้ยงจิ้งหรีดปลอดสารพิษ

กลุ่มอาชีพผู้ทำข้าวกล้อง และ โรงเรือนป้องกันความชื้น

กลุ่มต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งขึ้นภายในหมู่บ้าน

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ (โรงงานผักกาดดอง)

ดำรงชีพอยู่บนเศรษฐกิจพอเพียง

รูปภาพขณะเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และมอบของทีระลึก

รูปภาพขณะเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และมอบของที่ระลึก

รูปภาพขณะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และมอบของที่ระลึก